

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V opravi prejemni mesečno . . . 1/70
Sobotna izdaja:
za celo leto 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm):
na enkrat po 15 v
na dvakrat „ 13 „
na trikrat „ 13 „
na večkrat primeren popust.
Prečna oznaka, zabata, osmrtina 100:
enostolpna petstvarica po 20 v.
Poslano:
enostolpna petstvarica po 40 v.
Izda se vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograda 26.511,
bosn.-hero. št. 7563. — Upravišnega telefona št. 138.

Vojaška številka „Slovenca“.

V pravičnem boju.

Prihodnji zgodovinarji bodo imeli delo s popisovanjem sedanjih svetovnih vojsk. Tako nenadoma je prišla, da je bil prej ves svet v ognju nego so se narodi zavedli, kaj se godi. V resnici je ves svet zapleten v to vojsko. V vseh petih delih sveta se ljudstva vojskujejo ali pa izdelujejo morilno orodje in dobavljajo vojne potrebe, vsak čas pripravljena, da se oni udarijo, ki so zdaj ob strani, ako jim le kaže kak dobiček.

Se nikoli se ni vršila vojska s tolikim naporom vseh vojskujočih se sil. Vsaka stranka zastavlja svoje zadnje moči, da zmaga. Pozna se vsem globoka zavest, da mora ta vojska prinesiti odločitev za dolgotrajen mir. Zato se vsak potruži do zadnjega, da si zagotovi boljše bodočnost.

Naš vojak ima zavest, da se bori za pravično stvar. Celo morje sovraštva in zavisti se je razlilo nad bojujo zemljo v tej vojski. Med vsemi vojskujočimi se državami pa je ni nobene, ki bi s toliko pravico mogla reči kot Avstrija: Jaz ne ubijam iz sovraštva in lakomnosti; dolžnost samoobrambe proti držnim in moje zemlje lakomnim sovražnikom me je prisilila, da sem potegnila za meč.

Katoliški kristjani molimo v litanijah: kuge, lakote in vojske reši nas, o Gospod! Kolikokrat smo to brez misli izgovarjali! Sedaj so nam pa vse te tri besede, s katerimi Cerkev izraža največje gorje, katero more pasti nad ljudstva, postale znane po vsem svojem pomenu iz lastne izkušnje.

Preprosti ljudje včasih menijo, naj bi kar Cerkev vojsko sploh prepovedala, pa bi bilo konec vojske. Saj je vendar Kristus zapovedal, da se morajo ljudje med seboj ljubiti, zakaj pusti vojskovanje?

Cerkev vedno uči, naj se ljudje med seboj ljubijo in vedno prepoveduje vse krivice, iz katerih nastajajo vojske, toda ljudje je vsi ne poslušajo. Ker krivčniki Cerkev ne poslušajo, zato Cerkev pravičnim ne more prepovedovati vojske; stem bi branila krivico in bi bilo še več gorja na svetu.

Tudi naš cesar se je vojske ogibal, dokler je le mogel.

Ali se Avstrija ni dovolj trudila, da bi bila izbruh vojske preprečila mirnim potom?

Proti Srbiji je bila skrajno prizanes-

ljiva. Srbi so zasedali celo važna mesta v naši državi, vlada je zatiskala oči nad njihovimi pregrehami, le da ne bi dala srbskemu elementu povoda k pritožbam, tako da so se čutili cesarju zvesti Hrvatje celo zapostavljene. Spomnimo le na uradniške razmere v Bosni in Dalmaciji in na zgodovino srbsko-hrvaške koalicije! Tako daleč je šla naša država v svoji prizanesljivosti, da je dopustila celo, da so srbski agitatorji v ime naše države zanesli veleizdajalsko propagando in zastrupljali nam mladino, kar je slednjič odkril svetu grozotni umor v Sarajevu. Ko je že tekla dragocena kri prestolonaslednika in njegove soproge in je že ves svet vedel, da se gre sedaj Avstriji za obstoj, tedaj šele se je naša država zganila in zagrabila za orožje v samoobrambo. In tedaj se je videlo, da je bil sarajevski umor le signal, da se začne od sovražnih diplomatov dobro pripravljeni vsestranski napad na naše cesarstvo. Umor prestolonaslednika je bilo znamenje, da se zastor dvigne in prične krvava igra, ki se naj konča s tem, da si zemlje lačni sosedje razdele našo domovino kakor krvavi plen.

In naši najbližji sosedje Italijani, naši »zavezniki«? Kakor mačka je čakal Lah ugodnega trenutka, da nas naskoči. Lagal je, da je naš zaveznik, pa je izdajal tajnosti diplomatskih razgovorov našim sovražnikom in se skrivaj dogovoril z njimi, kdaj nas napade. Ali ni Avstrija bila potrpežljiva prav do skrajne meje in še več? Laški špijoni so denar služili pri nas in dobro se jim je godilo. Vlada se je tako bala užaliti laško občutljivost, da so celo javne službe zasedali italijanski državljani, ki so tu uganjali očitno veleizdajstvo. Ko je ves svet vedel, da pripravlja Lah izdajalski napad, naša država še vojakov ni poslala na mejo, samo da se ne bi čutil Judež izzvanega. In slednjič mu je naša država ponudila celo lepe pokrajine, samo da bi dal mir, pa ropar jih ni hotel vzeti z mirno roko. Saj v skupnem načrtu je stalo, da se žrtev ne sme samo oropati, ampak se mora ubiti! Natančno po programu framesonskih lož, ki imajo že od nekdaj načelo, da se mora avstrijska monarhija uničiti.

Pa vsi skup so bili preslabi; zato so pridobili Rusa z mnogimi milijardami denarja, ki so mu jih posodili Angleži in Francozi. Mislil je severni velikan, da bo dobil velik kos od skupnega plena, a zdaj premišljuje, kako se je dal speljati brezvestnim denarjem! Kaj pa je tega treba

bilo? lahko vzdihuje ruski car, ko gleda svoje raztepane armade na begu!

Zato bo svetovna zgodovina, ko bo izrekala svojo sodbo nad to vojsko, morala dati čast našemu modremu cesarju, da je izkušal ohraniti mir do zadnjega, ko je pa bila mera prenapolnjena, je v brambo svoje dedščine poklical na boj svoje zveste narode. In kako navdušeno so sledili narodi monarhije klicu svojega vladarja, to bo za vse čase zapisano z zlatimi črkami v zgodovini sveta. Pozni rodovi bodo občudovale čitali o junaštvu naše vojske. Od roda do roda bodo otroci hranili slavni spomin na svoje v boju stoječe očete kot sveto izročilo in vzpodbudo k najvišjim državljanskim krepostim.

To zavest ima naš vojak v boju. In za pravično stvar se bori tudi pravično. Naš vojak ne ropi, ne kraje, ne skruni žensk. V ranjenem sovražniku ne vidi več sovražnika, ampak trpečega človeka. S civilnim prebivalstvom ravna naš vojak pravično in obzirno, in mu ne nalaga prevelikih bremen brez potrebe. Saj vsi nosimo bremena vojske, vsak po svoje.

Ce vojak ne bo Boga pozabil, tudi Bog njega ne bo pozabil, ampak ga bo čuval in njegove žrtve in napore k dobremu obrnil.

Naš boj je pravičen — in pravična stvar mora zmagati!

Odločilna zmaga.

Zgodovina sodi.

Nepregledne so bojne poljane svetovne vojske, kdo bi mogel povedati, katera zmaga bo odločilna?

Cesar ne morejo vedeti generali, more zgodovina. Modra učiteljica je, in od vekov so stare nje skušnje. Človeštvo je pred očmi zgodovine kakor reka, velika in veličastna, nevzdržna, v globinah skrivnostna. Narodi in posamezni ljudje so kakor valčki in kapljice v silnem veletoku. Kdo bi mogel natančno uganiti, kam se bo val zasukal v prihodnjih dneh? Kdo bi šele povedal pot najmanjših delcev, ki ob dihu gorkega solnca hité proti nebu? In vendar se vse vrši po zakonih, in kolikor jih poznamo, vemo tudi za prihodnost. Da bo voda tekla med bregovi navzdol, to vemo, ker tako zahteva prirodni zakon.

Tako je z usodo svobodnih bitij. Z lastno voljo si ljudje odločujejo, koliko so vredni po duši, nad njih usodo pa vlada višje vrste zakon, ki se nekoliko razkriva po bogatih skušnjah večstolletne zgodovine. »Zgodovina sodi, se maščuje, plačuje« — govoré zgodovinarji. Se jasnejše govori sv. pismo: »Usoda narodov je v božji roki.« »On spreminja čase in dobe, prestavlja kraljestva« (Dan. 2, 21)

Kaj uči.

O zgodovina, ko bi vse države poslušale tebe! Milijonsko gorje svetovne vojske bi nam bilo prihranjeno. Vsak narod bi si prizadeval, da bi bil sam čim boljši, in druge bi pustil na miru. In vsaka država bi se držala svojega poklica, in bi skušala čim bolj osrečiti svoje ljudstvo.

Zdaj pa je naši domovini vsiljena vojska, po tistih, ki so hoteli svoje meje razširiti, svoj dobiček pomnožiti, ali dobiti večjo zunanjo moč. Nespametniki! Zgodovina uči, da je pogoj za veliko prihodnost pravno življenje.

Narod, kateri je živel čisto, se je ohranil krepak, je ob ugodnih razmerah narastel in ob svojem času prejel moč in ugled med narodi.

Nečist narod pa se nikoli ne vzdigoval.

Sicer se nekateri narod, ki čistosti že več ne ljubi, še nekaj časa kaže v sijajnih razmerah, toda samo vsled moči in zasluge čistejših in boljših očetov — prav kakor razsipen sin, ki na zunaj kaže veliko blagostanja, a v resnici zapravlja imetje svojega očeta.

Noben pohoten narod ni dolgo ohranil svoje moči.

Dejstva govore.

Premogočni so bili semitski narodi v Aziji, a ko so se pomehkužili, so se morali pokoriti azijskim Perzijanom, ki so bili čistejši, neizrabljeni.

Ko so se med Perzijani začele šopiriti ženske, so jih porazili Grki, ki so bili čistejši.

V obilju so Grki začeli zapravljati čistost, in podvrgli so jih Rimljani, ki so bili čistejši.

Tudi Rimljani, najmočnejši, so propadli; zgodovina suho poroča, da so se prej v vinu in Veneri obabili

LISTEK.

Naši vojaki pojo . . .

Sredi bojnega polja pojo — glejte naši so, naši vrli vojaki! Velikost slovenskega junaštva odmeva iz pesmi, daleč in visoko bodo segali glasovi o slovenskih junakih v največji vojski.

Velik kup pesmi že imamo, vsake vrste, veselih, živahnih, s pravim humorjem zabeljenih in resnih. Vsaj nekaj jih moramo takoj tiskati, toda le v odlomkih, da pride več pevecv na vrsto.

Zapoj prvi ti, I. B., hrabri mladenič, ki nas tako milo prosiš: »ako najdemo majhen prostorček v listu.

»Z Bogom, ostánite, mamice zlate, dostikrat kruha ste rezale nam. V boj za cesarja mi gremo v Karpate, hišo ohranimo sebi in vam.« 1. V. 1915.

Kaj pa bi ti, I. L., desetnik brzojavnega polka rad povedal k slovesu? Nekaj krepkega. Povej!

»Slovenska kri je kri junaska, strahu, izdajstva ne pozna; za mir in blagor domovine rad vsak Sloven življenje dá.«

Prav! Sedaj pa še zavriskaj! — Tako. Pa zdrav ostani!

Tebe, V. V., kadet, pa res ne smemo prezreti. Lepo poješ.

»O tam pri vas — v oknih so vam zacvetele, rože rdeče, rože bele.

In pri nas? Tudi nam so zacvetele rože rdeče, rože bele: rdeča kri in blede obraz.«

To gre do srca, ti znaš. Želiš še eno — že poslušamo:

»Žitna polja smo pokončali marsikje, v bojna polja smo zasejali mlado kri — o marsikje. Zemlja kri je vso zagrnila, zagrnila, ne umorila. Polje spet bo poželeno marsikdaj: v polju spet bo deklet zapelo jasno pesem — o marsikdaj.«

Tvoja pišava je sicer preprosta, a tvoja pesem, Vencelj, je že bolj umetna. Ti si pesnik. Tvojih verzov še pričakujemo.

Kdo pa sta vidva, ki jo na ruskem bojnem polju tako hudomušno kro-

žita? Topničar J. Koritnik in poddesetnik A. Žerovnik. Prvi poje:

»Po poljski deželi čez hribe, gore smo Rusa sledili, kje zopet le gre. On v zemlji 'ma rove in tud' telefon, po zraku pa vozi njegov se balon. Posega široko po poljski dolin', pa tud' se ne joka, če vse gre v pogin. Zato bo žal'valo še mnogo ljudi, ker kruha ne bo in ne drugih jedi.«

Drugi pravi šegavo:

»V gozdih prebivam, preslabo mi ni, ker večkrat, skor' vedno po ocvrtem diši.

Čeravno ni putke, 'mam druge reči, ker v gozdnatih krajih vse dobro diši.

Ko to pesem sem zlagal, sem mislil na vse, a od spredaj in zadaj vse grizlo me je.«

Vrli topničar, V. M., stopi naprej! Kako dobro si zadel Italijane, ko si namesto krogle v njih široka usta zagnal to pesem:

»Kako smo se obrájtali, sedaj smo se urájtali: namesto preko Soče, pa v Sočo smo zašájta! kako je to mogoče?!«

Kako je to mogoče, se praša Italijan. Odgovori mu ti, Ivan Prešern:

»Voda ta, ki tam šumi je slovenske zemlje kri; mi jo hrabro bránimo, da jo nam ohránimo. Marsik'teri Ital'jan našel v njej je grob hľadán. truplo tam mu obleži, voda pa naprej šumi.

Soča močna je trdnjava. Ital'jan je ne preplava. Voda je prevelik zid, ker se čez ne more prit. Ital'jan je bil vesel, da bo skor' Gorico vzel, pa ta prelep njegov načrt je bil pri Soči strl.«

Kaj pa se ti tam tako resno držiš? Katero je tvoje ime? — Kaj ime! Pesem, pesem, Italijanom bi jo rad vrget v obraz. — Vrzi jo, bolj jih udarja kot bomba:

Njih dediči so postali novi narodi, ki so bili čistejši.

Se celo Vandali so vedeli, da mora Rim pasti zavoljo razuzdanosti življenja. Ko so z afrikankega obrežja stopali na ladje, da bi šli nad Rim, so zavestno oznanjali: »Gremo nad tiste, ki jih Bog sovraži.« — Niso se motili.

In Vandali sami, kje so zdaj? — V razkošju severne Afrike so se tudi oni vdali poželjivosti in zgodovina je nad njimi izrekla svojo jekleno sodbo.

To so dejstva. Pravica je v njih.

Ali ni ta resnica ista kakor v svetem pismu, ki uči:

»To je volja božja, vaše posvečenje, da se držite nečistosti.« (I. Tes. 4, 3.)

»Ako kdo oskruni tempelj božji, ga bo Bog končal.« (I. Kor. 3, 17.)

Statistika o ljudski moči.

Da o sedanjih rodovih prihodnja zgodovina ne bo govorila drugače, je že zdaj začela razkrivati statistika s suhimi številkami.

Posebno hudo je, kar je novejši čas povedala o Francozih. Ti so hoteli zavreči vero, drugače bi bili pa radi ostali dobri. Namesto o Bogu so svojim sinovom po šolah govorili lepe besede o slavni domovini in o velikosti pravega Francoza. Toda brez misli na svetega Boga človek dela to, kar se mu ljubi, in streže močnejšemu poželjenu; tudi veliki Francoz je postal suženj poltenih strasti. Grdo bolezen, ki se je kdo nalezil z grehom nesramnosti, je naš narod že od francoske vojske pred sto leti imenoval »francosko kugo.« Zdaj pa je na Francoskem še slabše.

Ne očitamo propalosti vsem Francozom, saj se nikjer ne dajo pokvariti vsi. Pišemo samo to, kar se je pisalo pred vojsko na Francoskem. Namesto velikosti so se začele režati suhe številke, kako nazadujejo rojstva, in Francozi so začeli računati, kdaj morajo propasti, če ne bo življenje drugačno.

Potrebujemo zmag.

Zdaj, ko ognja vsiljene vojske ni mogoče pogasiti z nauki, potrebujemo zmag na bojnem polju. Jasno je, da se država mora braniti z orožjem, kadar ji sovražnik hoče storiti krivico.

Toda misliti je treba še dalje: Ni zadosti, če vojak domovini pripravlja zmago le z orožjem, marveč je zanj in za domovino potrebna še ena višja zmaga: **Vojak mora premagati nizko strast in ostati čist.**

Če bi bilo mnogo takih, ki ne razumejo veličastno resnega časa, bi morala domovina vkljub vsem zmagam na bojiščih propasti.

Najbolj potrebna zmaga.

Zmaga z orožjem more pridobiti le zunanjo moč, in to le za malo časa. Tudi ne žanje uspehov vselej tisti, ki se je boril najbolj junaško: Zmaga nad strastjo pa daje narodu notranjo moč, ga osrečuje in mu zagotavlja uspehe tudi daljne prihodnosti; sadov te zmage je vsak vojak deležen, in sicer tembolj, čim bolj se je boril.

Zmage nad strastjo je torej najbolj treba.

In če so vojaki dovolj junaški za to zmago, so vobče tudi boljši junaki na bojnem polju. O tem dovolj jasno spričuje zgodovina.

Zanimivo je, da je tudi v tej vojski general Mackensen po svoji veliki zma-

gi pisal: Učite mladino, da je skrivnost uspehov v veri in npravnem življenju.

Katera zmaga bo odločilna.

Katera zmaga bo prinesla mir? Katera zmaga bo prinesla srečo?

Na prvo vprašanje ne more odgovoriti nihče, na drugo, ki je bolj važno, pa dobimo odgovor v zgodovini, ki je gledala že brez števila vojsk, porazov in zmag.

Govori torej, zgodovina, kaj praviš o zmagah narodov?

»Nisem še videla v vojski naenkrat toliko narodov, nisem še gledala toliko borcev, toliko ranjenih ter toliko mrtvih, a zmage so bile bolj veljavne: Kdor je zmagal je lahko zavladal po svoji volji nad premaganim. Toda nobena zmaga v zgodovini ni bila odločilna za srečno prihodnost. **Odločilna zmaga za vsak narod je bilo čisto življenje.**«

Voda v rekinu bo postrugi nikoli tekla navzgor, in zgodovina ne bo o narodih nikoli poročala drugače.

Brez imenovanja božjega imena in brez spomina na sveto pismo bo poročala, da se je zgodilo, kar je govoril Gospod po preroku Izaiju:

»Gorje ljudstvu, ki greši, narodu, ki je poln krivice, spačenemu potomstvu.« (Iz. 1, 4.)

»Lep je čist rod; njegov spomin je neumrljiv.« (Modr. 1, 2.)

Dalila pa junaštvo.

Slovenski vojaki, slišimo o vas veliko lepega. Ne samo to, da je železno vaše junaštvo, ampak tudi to, da ste vobče pošteni in skrbite za svojo dušo.

Toda noben vrt ni tako lep, da bi v njem ne bilo plevela, ki ga je treba ruvati. Slišimo tu in tam tudi silno žalostna poročila: Veliko gorje preti našemu ljudstvu, če se bodo vojaki dali okužiti z nesramnostjo.

Za fronto se ponekod plazi nemarnica, pravijo ji tudi Dalila. Lepega lica je, njen smeh vesel, njen glas nekaj časa zveni: toda spačena je njena duša. Ko odide, je izgubljena jasnost v očeh in osramočenje leže na lice.

Vendar muha rada leti tja, kjer je gniloba in smrad, in kjer je kaj lahkomislnih ljudi, gredo za priliznjem licem.

Velik junak in ljubljeneč svojega naroda je bil Samson. Ko je pa gledal lepo Dalilo, ga je ohamila, da je izdal poslanstvo za svoj narod, je izgubil svojo veliko moč. Ujet, zaprt in na obe oči oslepljen je obžaloval svojo nesramnost.

Ujet, oslepljen. Ali si junak?

Bodite močni.

Vojaki! Velik je bil kralj Aleksander, ki si je bil svet podjarmil, pa je sam nad seboj vzdihoval, ker sebe ni premagal.

Velikan po duhu je bil učenjak Avgustin, toda ko je premišljal, da je njegovo življenje sramotno, je od žalosti padel na zemljo in jokal. Srečen je bil šele potem, ko ga je poklicala božja milost in se je vzdignil k čistemu življenju.

Ako mora kdo izmed vas večkrat gledati podlost, se mu morda počasi začne izgubljati gnus pred poželjivostjo; zlasti če je zapeljanec ali zapeljivec v boljši obleki, ali če skuša sra-

motnost svojega padca z zgovorno besedo zmanjšati.

Toda, kar je sramotno, ostane sramotno, in pogubnost za narod je toliko večja, kolikor manj se čuti.

Nečist narod nima moči. Prihodnost ima zdržno ljudstvo. Nobena sila ga ne uniči.

Fantje in možje! Ne osramotite nas, ki upamo, da boste močni junaki tudi v največjem boju.

V boju za poštenje zmagajte.

Če vas izbere smrt na bojišču, stopite pred Sodnika čisti.

Če Bog nas usliši, se boste na dom vrnili, a vrnite se čisti.

Bodite močni!

Slabe postojanke.

Če se veša ponoči zaletuje v plamen, dokler ožgana ne strepeče, je to pač naravno: veša ima nagon do luči, nima pa pameti. Toda človek, ki ima pamet, mora nad nagoni gospodovati.

Pamet pa nečistost je pa čudna reč:

Vsak slabič, ki se noče bojevati zoper polteno strast, se zagovarja in trdi, da je pameten.

Če je priprost, si nabere nizkih dovtipov, če je učen, se izgovarja na močno zdravje, in če je bolan, se opravičuje z boleznijo. V prejšnjih časih se je dobil še celo med zdravniki tak človek, ki je zlorabil zdravniško ime.

Pretrsljivo je, kar piše o teh zagovorih vseučiliški profesor Foerster: Vsak je svoji strasti usuznjen tudi s svojo »pametjo«. Govori o pameti, ki človeka vzdiguje nad žival, zlorabi jo pa tako, da se ponižuje še pod žival.

Slabe postojanke so ti zagovori; tako malo moči je v njih, da niso vredne ognja.

Mimo slepece k zmagi.

Pojdi mimo — k zmagi. Padlih ljudi izgovori so slepilo le za slabiče, ki hočejo biti premagani.

Namesto, da bi se kdaj pregovarjal s takimi ljudmi, samo vprašaj:

Zakaj nezdržni ljudje po gostilnah govoré tako silno umazano, surovo?

Zakaj mrzijo Boga, in vse, kar jih spominja na večno sodbo?

Zakaj morajo tolikrat v bolnice, v posebne oddelke?

Zakaj je nekatere izmed njih treba zapirati v blaznice?

Zakaj je za blagoslovljenim pokopališčem tisti poseben prostor za samomorilce tam najbolj potreben, kjer je najmanj čistosti?

Zakaj v »francosko okuženih« kraji hira tudi mnogo poštenih žena? Zakaj je stritih toliko dekliških src? Zakaj je v zakonih manj zdravih otrok?

Res, da vsak greh ne rodi vseh strašnih posledic obenem, a te grozote razodevajo, da neskončno sveti Bog tak greh mora soditi in kaznovati pri vsakem človeku, vselej, povsod: »Ako kdo oskruni tempelj božji, ga bo Bog končal.« Še najhujša je kazen, če ga ne zadene na zemlji, ampak samo v večnosti.

Hodi torej, slovenski vojak, mimo zapeljevanja in slepilnih izgovorov naravnost po potu poštenja, k zmagi, ki bo tebi in domovini koristila.

Na svidenje.

Vojak, močnejši boš v moškem sklepu, če se spominjaš, kako si se poslavljal od doma.

Kaj si čutil takrat? — Ko so se v solzah zasvetile oči tvojih dragih, — ko jim je žalost trgala besede. — ko si jim v slovo stisnil desnico?

Ali se bomo še videli?

Ne pozabi tiste ure in tistega neizgovorjenega vprašanja, ki je ležalo na prsih, težko in bolešno. Po svoji lastni krivdi, veliki in strašni, ne zapravi čistosti in z njo sreče ob vrnitvi. Še se boste videli!

Materi ne odreci.

Sin, misli na mater.

Ko si bil majhen otrok, s koliko ljubeznijo te je jemala v naročje.

Doraščal si. Zunanja nežnost je minevala, toda materina ljubezen je rasla.

In danes? — Daleč od tebe zdihuje in moli, na pol že izrekuje besede, ki jih želi tebi povedati, ko te bo spet zagledala. Toda sin, razuzdanega sina ni vesela. Zlato materino srce želi otroku dobro, zato prosi: Vrni se pošten!

Ali nje trudna glava že počiva v hladni zemlji? — nje ljubezen do tebe je še gorkejša: nad zvezdami te ljubi še lepše.

Kadar boš imel mirno noč, ozri se gori k zvezdam in misli na mater: razumel boš govor svetlih luči, pošilja ti ga tvoja ljuba mati: Sin, tukaj gori boš srečen.

Videl jo boš in srečen boš. Ne odreci materi prošnje!

Kaj prosí zaročenka.

Izbrano imaš morda nevesto. Dala ti je besedo, da te bo čakala. Dolgo, dolgo je že nisi videl. Če se ti izgubi iz spomina njena podoba, a nekaj ti je prav jasno: da je tvoja izvoljenka čista in tvoje ljubezni vredna.

Kako bi tebe peklo, če bi bil ti prevaran! Še veliko huje bi občutila ona, ko bi jo varal ti. Ona ne mara samo tvoje roke, dobra dekle želi ženina, ki je zvest.

Ali moreš pri spominu na prihodnjo poroko zavreči poštenje? Ni mogoče. Bil bi ničvrednež. Ti boš čist, ob vrnitvi ji želiš pogledati naravnost v oči.

In če bi ti tudi strohnol na severni planjavi ali na južni gori, ali če bo tvoja zaročenka zakopana pod zeleno rušo, preden se vrneš — spominjaj se, da se bosta še videla: ostani neomadeževan.

Morda nimaš nobene zaveze, gotovo pa imaš željo, da bi za zakon dobil dobro dekle, in da bi v zakonu vladala ljubezen. Torej ostaneš v tujini pošten.

Kdor se da premagati slabi ženski, je še slabši od nje, zakaj pri moškem po pravici pričakujemo več moči. Tak slabič poštene neveste ni vreden.

In če ga katera nesrečnica mara, ji sreče v zakonu ne more obetati, zakaj z grdim življenjem je sam uničil temelj sreče.

Pravi fant bo ostal čist.

Želje žene in otrok.

Jezus sam je rekel o zakonskem stanu: »Človek bo zapustil očeta in mater in se bo držal žene.« Pošten mož je v vseh skušnjavah nepremagljiv.

»Britve, škarje ste brusili po naši lepi domovini. Dežnike stare popravljali, zraven lasé ste poberali.

Vsak Taljan je tudi zidar, pri nas dobil je lep denar. Kraj mu znan je sedaj povsod, sedaj patrolam kaže pot.

Pri nas prav dobro ste živeli, v avstro-ogrski deželi. Zdaj pa bije plat zvona, Taljan boš moral bit' doma.«

Kdo pa ste vi? — Mladi strelci smo. — Zapijete! —

»Čeravno prostovoljci smo, vseeno vam pokazat čmo: da kranjska kri je gorka kri, nikjer nikoli ne falí.«

Hočete, da vam zapojemo še eno? Pa drugič spet! Danes se mudi, da pridejo vsi odločeni na vrsto. Posebno se mudi neznanemu zancu, L. N. — Ze sluči, da skoraj pade na severnem bojišču.

»Srce ne bo nikoli več mi bilo, po težkih bojih se bo umirilo — saj kril ga severa bo led in mraz, ko bo čakalo na vstajenja glas. —

Jaz ljubim milo domovino, te nizke griče, brajde njih in vino; dekleta ta vsa zdrava, smehljajoča, ki so kot nada moja zdaj mrjoča. — In vendar v krajih teh ne bom počival,

pod griči nizkimi ne bom snival, bršljin ne bo nikdar ovijal grob, krasil ne bo ga deklic mladih trop. —

Umrjem rad, ne plakajte za mano, življenja krutost sem spoznal prerano;

in ne bojim se, skor bom umorjen, od smrtonosne krogle ustreljen.«

O brate, to se je že zgodilo, preden je tvoja pesem zazvenela v rodne kraje. Počivaj v miru, po grenkem boju sanjaj sen sladk.

Kratko besedo moramo prepustiti tudi tebi, topničar J. U., ki imaš tako lepo zaupanje v Marijino pomoč:

»Krogle sovražne že okrog hlišče brenče, a žalega nikomur nič ne store. Saj pod varstvom Matere Božje Višarske smo mi, ki vedno na strani naših stojí.«

Sedaj veš, da je Lah sv. Višarsko cerkvico zažgal, a ne žaluj preveč. Marija je dopustila, da se je naš sovražnik

razkril tudi kot sovražnik Marijin. Mi nismo brez potrebe nikdar streljali tja, kjer bi moglo biti poškodovano kako svetišče, kakor to delajo Italijani. Zaupanje v Marijino varstvo bo odslej pri nas še večje in cerkev Materi božji na sv. Višarjih bomo postavili še lepšo.

Silni ste Vi, vojaki skladatelji pri pešpolku. Proti Lahu ste v tisti jami izdelali kar cel načrt. Ker ste ga dobro utemeljili z zmagami nad Rusi, ga tudi uvažujemo:

Nekaj novega se čuje, da Lah vojsko napov'duje. On si misli da nas malo kranjskih fantov je ostalo. E, le potrpi, ti, Taljan, goljufal te bo tvoj plan.

Oj Viktor Emanuel, lasje ti bodo osiveli. Če se hočeš z nami vojskovati, moraš mal' bolj kšajt postati, ker smo mi že skušeni mal' bolj kot ste polentarij.

Rus se tud' je opeharil, da bo v Lvovu gospodaril. Zdaj je prišla naša sila, Rusi v beg je zapodila. »Pober', od tod se, ti Moskal, Če ne, — ti bom vse pobral.«

Tu nabrali smo topove, strojne puške in vozove; trena bilo je veliko in na tisoče jetnikov; zraven b'li so generali, tudi ti so se podali.

Zdaj pomisli, Emanuele, kako se z nami vojska pelje če se upaš nas napasti, in Primorje nam ukrasti, da te tvoj račun ne zmoti, ker boš ležal tamkaj v koti.

Mi pa ti tako povemo, da v deželo tvojo gremo. Benetke, Majland in Turin, nismo zadovoljni z njim: Rim boš moral zapustiti na Sicil'jo se seliti.

S tabo star račun imamo, dobro, zdaj ga poravnava. Da poplačaš nam dolgove, Predno boš napravil nove Vedel boš, kaj zna Ilir, potlej pa boš dal nam mir.

Pridi, Vid Ambrožič, pa nam zapoj par veselih:

»A, a, a, zdaj urca je prišla; že lep čas smo hrepneli po Lubiani, lepi beli,

Nedolžni otroci tekajo okoli matere, tvoje žene, in vprašujejo stokrat in stokrat: »Mama, kdaj pridejo oče?« Tvoja žena, sama tolažbe potrebna, tolaži: »Kmalu; le priden bodi, da bodo res prišli.«

Na očeta mislijo zjutraj, pri delu, zvečer. Kadar molijo, pridevajo zate: »Da bi Bog očeta varoval.« Bodi vreden božjega varstva.

Dal si svoji ženi besedo pred oltarjem. Če to besedo prelomiš, ima tvoja družina veliko več vzroka, da bi se te bala. Kako zdaj vsi žele, da se vrneš k njim! Molijo zate, da bi prišel zdrav, pa če bi tudi izgubil roke, da bi le prišel! Streči ti hočejo, kolikor bodo mogli, da bodo le imeli spet očeta.

Toda če bi se ti vrnil omadeževan, po nesramni bolezní okužen, bi prinesel nepopisno nesrečo.

Tudi če bi se ti skesal, ne bi mogel zabraniti vsega gorja. Kaj šele, če se okuži še žena, ali če preide bolezen na otroke.

Odločen si. Zakonski mož ostaneš čist.

Srečne hočeš videti otroke in ženo. Njih molitev ti bo izprosila, da se boš vrnil. Če je v božji previdnosti vendar le odločeno drugače, jih boš videl srečne v nebesih, tam ne bo več ločitve.

Komu bodo vihrale zastave.

Odkar ste vojaki prvokrat odhajali na vojsko, so na naših domovih velikokrat plapolale zastave. Bilo je res dosti velikih dogodkov, veselje pa ni bilo nikdar popolno. Neizbrisljiv je ostal občutek: Naših fantov in mož ni doma!

Kadar se ti vrnejo . . . da, takrat bo veselje!

Kakor kažejo dosedanje zmage, bo končna zmaga naša in po končani vojski bomo imeli slavje, kakoršnega domovina še ni videla.

Po okrašenih ulicah boste koralali, vrsta za vrsto, krepko in ponosno, svetovne vojske vojaki! Godba bo imela takrat za naše uho nebeške glasove. Slava in živjo-klici bodo doneli, raz streh bodo vihrale zastave — vihrale bodo junakom.

Slabičem, ki ničvrednim ženskam mečejo svojo čast, ne bi razobešali zastav. Po takih se vojaška obleka skruti. In če bo kateri od takih tudi nosil na prsih svetinjo, moške časti ne bo mogel pokazati. Ljudje ga najbrž ne bodo takoj spregledali, a njegova vest bo govorila polno resnico: Bil si poražen, sramotno poražen! Padel si ravno tam, kjer bi bil res lahko odločil ravnost, in kjer bi bila zmaga najlepša, tebi in domu najbolj koristna. Domovina brez čistih mož je izgubljena.

Slovenski fantje in možje: Vaša mora biti odločilna zmaga!

Plemenito delo.

V dneh krvave in pretresljive vojske smo se šele prav zavedli, kako dragocena dobrota je mir. Miru si žele ne le ljudstva, ampak tudi vladarji in poglavarji, ki hvalijo sv. očeta Benedikta, pa mu častitajo, ker se toliko trudi, da bi se našla pot do mirovnihih pogajanj. Toda . . . Kje je ovira, da se te želje ne uresničijo?

Kako govore Francozi? To je gotovo, da v Franciji vse trepeče, če se vojska zategne na zimo, če bi, kakor se

boje, nemška armada prodirala proti Parizu. Kuriva, premoaga utegne zmanjkati, krušni listki jim niso všeči; tudi se jim ne zde verjetna zagotovila vojnega vodstva, da je armada dovolj preskrbljena z municijo . . .

Vojsko in nadaljevanje vojske v vseh okoliščinah si žele samo oblastni člani sedanje vlade, ki razglasijo v svojem vladnem časopisu »Le Temps«:

»Mi nismo zadovoljni samo s polovično zmago, mi hočemo popolnoma zmagati. In ker zahtevamo zmago v celnem obsegu, ne glede kdaj jo priborimo, se bomo potegovali zanjo z nezlomljeno voljo, dokler je ne dosežemo.«

To sredstvo jim pač ne bo pomagalo, kajti večina francoskega naroda hrepeni po miru in v volja ljudstva bo zmagala. Na Francoskem so razširjali — kakor znano — oklice, namenjene ondotnemu žensstvu; neimenovan odbor poziva vplivne osebe med žensstvom, naj zastavijo vso svojo moč v to, da se začne delo za mir. To gibanje je napravilo velik vtis, dasi tega niti vlada, niti časopisje ni hotelo priznati.

Na Angleškem vlada neka prevzetnost, ki se ne mara vkloniti, ki hoče še nadalje gospodovati nad celim svetom. Razmere so tam nekoliko drugačne, ker se ni vpeljana splošna vojna dolžnost in vojno gorje ne pride ljudstvu tako do živega. A tudi ondi so se pojavili mirovni klicarji, ki so hodili od kraja do kraja, da bi si pridobili privrženec za mir. Tuintam so jih mirno poslušali, drugod so jih pa celo izžvižgali, natepli in napodili. Boje se pa, da se ne bi še sedaj sklenila postava za splošno vojno dolžnost; temu se zlasti upirajo tovarnarji in razne delavske strokovne zveze; zato bi se ne ustavljali, če se sklene mir. Tistim organizacijam (»Antimilitaristična bratovščina«, »Mirovni odsek« itd.) znajo pa vladni krogi zavezati usta s tem, da jim oponašajo, češ, te propagande ne delate na lastne stroške, ampak z nemškim denarjem.

V Ameriki se razmeroma veliko stori, da bi se pospešilo delo za mir. Pred vsem so agilni delavci iz umljivih razlogov; znano je namreč, da preprosti ljudje tudi tam stradajo, in da počiva več ali manj vse delo po tovarnah, razen onih, kjer se izdeluje municijo za naše sovražnike.

Že davno je tega, ko so načelniki strokovnih zvez sklepali, če bi kazalo odpustiti večje zastopstvo delavcev v Nemčiji, da bi posredovali za mir. Načrt je označilo kraljevo angleško časopisje v Ameriki kot »pro — german«, in zato se ni izvršil. Kljub temu se pa zopet govori o neki taki deputaciji, ki se namerava te dni napotiti v Evropo.

Važnejša kot to odposlanstvo je pa agitacija narodnega mirovnega sveta, ki je v njem povečini obrtništvo in delavstvo. Imenuje se »Labor's National Peace-Council«. Ta zveza je poslala tajniku Združenih držav Lansingu pismo, v katerem trdi, da smatra razpošiljanje podmorskih čolnov, letal in druge municije kot kupčijo zoper nevtralnost.

Tudi je delavstvo po vplivu imenovane sveta napravljalo že težave po tovarnah, kjer se izdeluje municija.

Delovanje »Mirovnega sveta« podpira še »Društvo prijateljev miru«, ki je razpečalo milijone letakov, v katerih se očita tajniku Lansingu in vladni skupščini, da se je dala vpreči v angleški jarem in da se je zvezala z bando milijonarjev, ki bodo tudi Ameriko zapletli v vojsko.

Pozornost je vzbudilo v Ameriki tudi

dejstvo, da so nekateri veleindustriji odklonili ponudbe, naj bi stopili v krog dobaviteljev in izdelovalcev municije za Francijo in Anglijo.

Na Japonskem se je ustanovila »Mirovna liga«, ki je stopila v zvezo z ameriškim »Mirovnim svetom«; vodi jo baron Okura.

Državni poslanec in župan v Stockholmu Karel Lindhagen pričakuje za gotovo, da bo Švedska stopila v prve vrste mirovnihih posredovalcev. V listu »Politiken« piše: »Naj bi zgodovina ne pisala, da smo zamudili lepo priliko. So časi, ko bi se nam lahko očitalo kaj več nego samo vnevarnost, če bi opustili svojo dolžnost, dasi nimamo popolnega zagotovila za uspeh.«

Kar je sv. oče Benedikt XV. že storil, da bi se polegla vojna burja, da bi nagnil srca vojskujočih se poglavarjev na mirovne misli, da bi olajšal gorje ujetnikom, ranjencem in pohabljenecem, je dovolj znano.

Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg se je v seji nemškega državnega zbora dne 19. avgusta papežu zahvalil s temi besedami: »Posebno hvaležni smo Njegovim svetostim papežu, ki se je neumorno trudil za izmenjavo vojnih ujetnikov in toliko priporočal ljubezen do bližnjega, in ki ima največ zaslug za to, da so se te misli tudi izpeljale, in ki je še pred kratkim z velikodušnim darom pripomogel lajšati gorje izhodnim Prusom.« Te jako priznalne in tople besede nemškega državnega kancelarja, ki je protestant, poudarjamo zato, ker prostozidarski in dobro znani odpadniški krogi ne prenehajo hujskati proti sv. očetu in trositi laži o njem. Sv. oče zasluži, to sledi iz besed nemškega državnega kancelarja, zahvalo celega omikanega sveta, kajti on je sprožil plemenito misel, naj bi se ranjeni, bolni in za vojskovanje nezmožni vojni ujetniki vojskujočih se držav izmenjavali in pošiljali domov. On se je tudi neprenehoma trudil, da se je ta misel med vojskujočimi se državami deloma izpeljala. Papež Benedikt XV. je započel in izvršil tudi marsikatero drugo delo krščanskega usmiljenja, kolikor je v njegovih močeh ali mu dopuščajo njegova sredstva. A največjo zahvalo pa zasluži zato, ker se neumorno trudi za mir. Nov dokaz svojih teženj za mir je Benedikt XV. dal s tem, da se je pri rimski stolici ustanovilo poslaništvo nepristranske države Nizozemske, ki ima namen podpirati papeževo delo za mir. Dne 20. avgusta je papež v avdienci sprejel novega nizozemskega poslanika Regouta ter je pri tej priliki izrazil upanje, da bo nizozemsko poslaništvo prav močen činitelj za to, da se zopet napravi mir v Evropi, in da bo Nizozemska krepko podpirala papeževo delovanje za dosego miru. To delovanje ne obstoja samo v tem, da Benedikt XV. ne preneha prositi in rotiti poklicane kroge, naj vendar enkrat odložijo orožje ter ponudijo drug drugemu roko v poravnavo in mir, ampak začel je tudi s potrebnimi predpripravami za pomirjenje in se je že tudi posebno zavzel za izmenjavo mirovnihih predlogov med državami. Mirovno delo papeževo zasluži splošno zahvalo. Naš presvetli cesar je, ko mu je Benedikt XV. častil k 86. rojstnemu dnevu, v lastnoročnem zahvalnem pismu papežu posebno častil ter se mu zahvalil za njegovo plemenito in neumorno delo za mir.

Ako bi se vsi, ki se trudijo za mir, združili s papežem za skupno delo, bi bil uspeh bistveno boljši, kakor je v resnici.

Avstrija in Nemčija sta tisti državi, ki nista imeli namena novega ozemlja pridobivati, ampak sta prišli za orožje, da bi uničili osvajaalne naklepe sovražnikov. Že iz tega sledi, da ne moreta za mir prositi. Bilo bi tudi nespametno zato, ker bi imelo nasproten uspeh: potem bi sovražniki menili, da sta na koncu svojih moči, in bi bili sami še manj pripravljeni za mir. Vojska bi se potem lahko vlekla leta in leta. Najhitreje pride do miru, če spoznajo sovražniki, da nas nikoli ne zmagajo. Začela so se kazati znamenja, da ta misel med sovražniki že raste. Kako so bili izpočetka vsi prepričani, da Avstrija in Nemčija morata podleči. Le s Francoskega je prišel včasih kak sramežljiv glas, da morda ne bo tako, Anglija in Rusija pa nista nikdar dvomili. Da se je hotela Italija tako nečloveško osramotiti z izdajstvom, si moremo tolmačiti samo iz njih prepričanja, da Avstrija mora propasti.

Kako se je od majskih zmag dalje list obrnil! Rusija izpraznjuje mesta daleč v notranjosti, in Anglež že računa, da bo imel toliko večjo izgubo, kolikor huje bo do Rusi poražen. Najbolj se pa trese poč ljubeznivi Lah, kakor se vidi iz njegovih vremenskih poročil.

V negotovosti je še vse, a znamenja niso slaba.

Sicer pa naše prošnje in molitve za mir ne bodo preslišane. Božja previdnost bo posegla vmes ob času, ko bo po sklepu božje in neskončne modrosti in dobrotljivosti najprimernejši.

Za naš dom.

Za eno stvar moramo biti božji previdnosti silno hvaležni v tej svetovni vojni: na novo in mogočno je razgorela v našem narodu ljubezen do domače zemlje in rodne hiše.

Kadarkoli se je poslavljajal sin od domače hiše, mož od žene in oče od otrok — in zgodilo se je to stotisočkrat — tedaj se je ob slovesu na tistem sklenila nova zaveza ljubezni med vojakom in domom in doma ostalimi.

Kje je mož ali fant, ki bi šel v boj brez tihe želje in odločnega sklepa: »Pojdem in dam tudi svoje življenje, samo da obvarujem dom, svojo družino in polje. Grem v boj, da bo tudi za moj dom po vojni boljše.«

In tisti, kar jih je ostalo doma, ali ni bila v njih topla misel: »Tudi mi bomo storili vse, da ohranimo dom. Bog te čuvaj v boju in pridi skoro nazaj.«

In šli so možje in fantje na bojišče v daljno deželo, žena, otroci in starci so šli doma na delo. Vsi za dom.

Ta ljubezen do doma in domače hiše je v tej vojni delala čuda. Ali ni bil spomin na dom in drage domače tišča sila, ki je naše vojake, omagujejo pod napori in grozotami vojne, dvignila, jim vlila novih moči in junaštva, da so slavno premagali težave, trpljenje in sovražnika? Saj je šlo za dom. Iz daljnje tujine ni srce in oko nikamor tolikrat pohitelo, kakor proti domu; samo s seboj, v strelskih jarkih in v snegu in v boju, s kom je največkrat govorilo? Z domačimi! Koliko tuje zemlje so prehodili naši vojaki, a v njihovem srcu je hodila povsod z njimi domača zemlja.

»Kako je doma? Oni daleč in jaz v tujini.« In samo nebo je imelo vojaka in dom pod eno streho, zato so se oči vseh v tej vojni zopet tako pogosto obračale proti nebu in veliko je bilo molitve za dom in za vojake na bojišču. Molitev pa je mogočna oživljevalka in hrana za ljubezen.

Mi doma si ne moremo razlagati neštevilnih slavnih del in naporov naših slovenskih vojakov, kakor z veliko ljubeznijo do doma, z novo dosedaj še nepoznano ljubeznijo, katero je Bog vzbudil v njihovih srcih v najhujših časih našega naroda. Malo nas je, vojska jih je vzela veliko, zato pa morajo vsi drugi v ljubezni storiti toliko več in vse, da se ohrani naša domovina.

Ista misel je prevevala srca onih, ki so doma ostali. »Ljubezen za ljubezen, zvestoba za zvestobo, junaštvo za junaštvo,« tako bi lahko reklo naše slovenske žene. Samo Bog je videl njih obilo skrb in trpljenje, mi smo videli samo njihovo razumno in neumorno delo. Je ni čez ljubezen slovenske žene do doma. Ali smo imeli kdaj že toliko polja obdelanega in tako lepo? Ali ni marsikatera kmečka hiša danes bolj trdna nego prej; kajti slovenske žene so v tej vojni veliko dolgov poplačale. Odkod in kako vse to? Še nikdar se po naših domovih ni toliko molilo, tako udano vseh težav prenašalo, tako skrbno gospodarilo in varčevalo in pridno delalo, kakor v tej veliki dobi in Bog je blagoslovil obilno to ljubezen do doma in moža in sina na bojnem polju. Saj je bilo v misli unaj in zanj narejeno. Še nikdar si nismo bili tako blizu, kakor zdaj, ko smo ločeni. Zdal čutimo, kako smo povezani med seboj. Ta vojna je bila velika šola, ki nam je odkrila in nas naučila, kako in koliko zmoremo in moramo storiti za dom in svoje.

Ta vojska je na novo odkrila kmet. Brez njega bi ne bilo niti milijonskih vojsk, niti kruha za milijone. Moč države in stebel države je kmet. Z neodvisnim kmečkim stanom je tudi država neodvisna. Meščani sami in vlada je spoznala, da moramo dobiti zopet nov trden kmečki stan. Obetajo se nam boljši časi.

Bodimo Bogu hvaležni za vse bridke izkušnje te krvave šole. Huda je bila, toda prinesla nam je veselo plačilo: veliko in požrtvovalno ljubezen do doma in pa bogato skušnjo, da vsa skrivnost vseh uspehov in zmag obstoji v reku »Moli in delaj!«

Naša domovina bo po vojni potrebovala veliko delavcev. Naši domovi čakajo, naša polja čakajo, naše žene in otroci čakajo . . .

»Gospod vojnih trum bo pripeljal naše junake iz bojev in zmag v naše slovenske domove . . .«

Zakaj duhovnik ne sme v boj.

Sovražniki Cerkve.

Ni malo znamenj, da želé framašoni, ki so Anglijo, Francijo in Italijo nahujskali proti nam, uničiti tudi katoliško Cerkve. Ker so poraženi na bojiščih, se bo njih srd tem bolj obračal proti Cerkvi, in skušali bodo Avstrijo oslabilo z verskim bojem.

po Goriciji in Trsti:
zdaj dobimo vse po vrsti
A, a, a,
zdaj ur'ca je prišla!

E, e, e,
tam bratje nam žive:
mi jih mor'no odrešiti,
tujga jarma oprostiti;
skup, kar duha po polenti
vsi k Ital'ji iredenti,
e, e, e,
vsi bratje in sestre!

I, i, i,
mi smo polentarji;
naš Vittór Emanuele
nam je strogo dal povelje:
»Lepe kraje ima Sciavo,
marš in mu razbijte glavo,«
i, i, i,
mi k' smo polentarji!

O, o, o,
to pa ni prav lahko;
maledetto Sciavo noče
umakniti se od Soče;
zbita naša je butica,
naša pa še ni Gorica;
o, o, o,
to ni tako lahko!

U, u, u,
mi gremo kar domu;
naš Vittór Emanuele,
naj sam z vragom vojsko pelje;

in D'Annunzio in Salandra,
ki najrajši zadaj vandra,
u, u, u,
mi gremo pa domu!»

To so veseli verzi! Pošlji nam še svojo »Moskalsko podoknico«. Vide Ambrožič, pa kmalu! Saj že vemo, da jo imaš pripravljeno.

Prijatelji, ne bo več prostora. Potrpajte! Samo še enemu damo sklepno besedo. Tebi, Podkrnski. Povej nam ono o 42 cm topu!

»Ti grozna bojna lira,
iz tvojih strun izvira
nevzdržna pesem hudih dni —
solze in kri.

Udari strune gromke,
ne boj se verolomke —
sosedo onkraj Soče tam
sovražne nam.

Zapoj v sovražno fronto:
Plačujem davni konto —
za nezvestobo nezvestob
en velik grob.

Na grob en težek kamen,
da sanja sen nezdraven.
Za vse — le za nezvesto kri
vstajenja ni —«

Vojaki - junaki, le pojte! Vaša junška pesem nam je poročstvo prihodnjih zmag.

Bodimo čuječi. Ako poštemim ljudem v pravem času razkrijemo njih pogubne nakane, se bodo zapeljivcev otresli.

Pisali smo že, kako so se v poglavarja sv. Cerkve, miroljubnega Benedikta, zaganjali sovražniki in prijatelji miru v čudoviti edinosti. Danes poglejmo, kako hočejo pogaziti cerkveno postavo o duhovstvu s podpihovanjem, da mora tudi duhovnik v boj.

Kaj je prav.

Razumejmo se. Prav je, da tudi duhovnik nosi vojne težave, in da gre tudi on v smrtno nevarnost. Še več: duhovnik naj bo prvi, ki je pripravljen dati življenje za bližnjega. A to se že godi: iti med gobavce v gotovo smrt, je bil že od nekdaj zaželjen duhovnikov delež; kadar iz okuženega kraja hoče vse bežati, je zaradi bolnikov vselej moral ostati dušni pastir; prav tako gredo zdaj v vojski k umirajočim in ranjenim med ogenj; ni slučaj, da v vojski ravno duhovnikov zbolil razmeroma silno mnogo. In duhovniki z vsem tem še niso zadovoljni. Oglašajo se pogostoma, da bi bilo treba za vojsko več duhovnikov, in sicer izbranih; pa ne po mestih, kjer bi za vojake mogli poskrbeti domači duhovniki, ampak po bojiščih.

Toda vse kaj drugega mislijo prijatelji francoskih framasonov, kadar podpihujejo za duhovsko vojaščino. Ti duhovnika na pravem mestu niti videti ne morejo. Po njih želji naj bi se duhovniku iz rok iztrgala oljkova vejica miru in upanja in vzel naj bi v roke puško, bajonet in bombe. V tem početju se krije

silna krivdnost.

Proti domovini. Noben pameten človek ne more res misliti, da bi domovina za zmago potrebovala ravno še tistih duhovnikov, ki opravljajo duhovsko službo doma. Saj jih ni dosti. Le po mestih, kjer se kipi šole in razna opravila, jih je videti več, a v primeri z drugimi njih število izginja.

Če bi brezverci dosegli svoj namen, bi izginila vera, z vero pa pravost, ki daje narodu moč. Pa tudi brez ozira na moč za vojsko — kako mučen bi bil verski boj v katoliški državi! Razdvojenost bi bila mesta, sosedje, družine. V duši bi trpel vsak, kdor omahuje med vestjo in strastjo. Milijoni vernih ljudi bi nosili v srcu bolečine, hujšači sami pa bi sami sebe trpili v jezi in strasti.

Proti vojakom. Vojak na bojišču zasluži, da njegove želje spoštujemo in jih izpolnimo, kolikor mogoče. On, ki prenaša toliko težav in gleda smrti v obraz, ima v najbolj resni uri globoko željo, ki mu jo je vsadil sam Stvarnik: da bi umrl z Bogom spravljen. Dober vojak sicer ve, da je Bog pri njem, če Boga ljubi s popolno ljubeznijo, toda rad bi bil zagotovljen s svetim zakramentom. To tolažbo pa mu more dati le duhovnik, ki gre z njim v vojsko kot namestnik Kristusov in apostol miru, ne pa kot sobojevnik s puško, kakaj takega ni postavil Kristus. Kako se pravega duhovnika razveseli ranjenec, kako ga nestrno pričakuje umirajoči! Zver hlepi le po krvi, kdo hoče biti hujši kot zver, da bi hotel, naj vojak v zadnji uri trpi v duši?

Proti Kristusu. Duhovnika pošilja sveta Cerkve po naročilu Kristusovem, naj oznanja besede božjega usmiljenja, naj deli sveto obhajilo in daruje za človeštvo pravno daritev. Kako naj ta duhovnik ob enem nosi bodalo, ali kako naj po sveti maši jemlje drugim življenje? Kot bojevnika naj človeka usmrti, on, ki ga kot duhovnik Kristus mora učiti božje ljubezni. Rani naj z orožjem, obenem pa naj ima izbrane mile besede za umirajočega? Kako protinaravno!

Je sicer mogoče, da tudi dober človek v prvem hipu pritrdi zapeljivcu, ker ga za hip prevzame pametna misel: »Enaka pravica za vse.« Toda, ko vso stvar dovolj premisli, se mu razkrije, da je v tej navidezni enakosti izredna krivdnost, trojen zločin: proti domovini, proti vojakom, proti Kristusu. Kdor potlej še želi, naj se duhovnik bori z orožjem, naj bo vsaj toliko moža, da bo od sebe vrgel hinavstvo, in naj pove odkrito: sovražim Kristusa in vse, kar me nanj spominja.

Jasno je, da je Cerkve boj morala duhovniku prepovedati.

Duhovnik sam bi bil storil silen greh, ko bi šel v boj. Če bi ga država v to prisilila, bi bil on brez dreha, krivdo pa bi nosila država.

Francija in ml.

Brezverna in nesrečna Francija si je nakopala to krivdo. Samolastno je župnije oropala in v boj z orožjem prisilila duhovnike, med njimi tudi tri škofe. Ali jo zadene božja kazen ravno v teh porazih, ki jih je doslej doživela, ne vemo. Vemo z gotovostjo samo to, da zločin ne bo brez kazni.

Avstrija in Nemčija spoštujeta cerkveno postavo, in duhovniki gredo v vojsko le kot duhovniki, apostoli božje ljubezni in miru. Noben general še ni rekel, da mu je za zmago zmanjkalo bajonetov ravno iz duhovniških rok. Nasprotno. Najslavnejši med njimi imajo zmage za božji dar. Naš cesar je v manifestu izrekel ginljive besede: »Vsemogočnega prosim, naj mojo vojsko sprejme v svoje milostno varstvo.« Take besede more govoriti le tisti, kdor noče rušiti božje pravice.

Upanje.

Imamo upanje, da po končani vojski v nas ne bo verske vojske. Zmagujoča Avstrija bo našla veliko lepšega dela v tem, da bo skrbela za blaginjo svojih narodov, kakor da bi jim sekala nove rane dušnih bridkosti. In če bi se to naše upanje ne izpolnilo, bi žalovali samo zavoljo bolečin izkušane ljudstva, tolažila bi nas pa zavest, da je Cerkvi zmago zagotovil božji ustanovitelj. Narod more trpeti in tudi izginiti, Cerkve Kristusova pa ostane. Bog daj našemu narodu, da bi bil njene zmage vedno deležen.

Krščanski vojak.

Apost. vojni vikar, škof Emerik Bjelik je 20. septembra poslal Katoliški

Bukvarni zahvalo za darovane molitvenike »Krščanski vojak« in obenem naročil, naj se sporoči prisrčna zahvala plemenitim dariteljem.

Nov dar. Brezplačni izvodi, ki jih je daroval kranjski deželni odbor, so pošli. Zdaj je sklenilo Kat. tiskovno društvo, darovati še 5000 molitvenikov.

Novi priglasili. Duhovniki, ki imajo skrbeti za vojake, naj se za brezplačne izvode priglasijo pri Katoliški Bukvarni in naj vselej zapišejo približno število, koliko slovenskih vojakov še nima molitvenika. Vsi sicer ne bodo mogli dobiti, a radi bi jim poslali vsaj primerno množino.

Znancem in sorodnikom vojakov. Do zdaj je knjižico dobil komaj vsak tretji vojak. Vsi pošljite ta dar, če le morete, posebno v take kraje, kjer so slovenski vojaki med tujimi bolj osamljeni in najbrž nimajo duhovnika, ki bi razumel naš jezik. »Krščanski vojak« jim bo nekoliko nadomestil duhovnika. Če pa je vaš vojak knjigo v dar že dobil, ali sam naročil, bo pa eno oddal kakemu tovarišu. — Posamezni izvodi stanejo v zlati obrezi 50 vin., v rdeči obrezi 30 vin.

Naročajte „Slovenca“.

Popolen ruski poraz v Volhiniji. — Rusi se umaknili za Putilovko. — V bitki pri Vilni Nemci ujeli 22.000 Rusov. — Obmostja vzhodno od Baranovičev osvojena.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. septembra. (Kor. ur.) Uradno se razglša:

Ker so avstrijske in nemške vojne sile ob Styru grozile z obkolitvijo, je bil sovražnik prisiljen, da je moral z velikimi žrtvami podvzeto prodiranje v trdnjanskem trikotu opustiti. Rusko umikanje je trajalo včeraj cel dan in je dovedlo sovražno armado za Putilovko. Naše armade zasledujejo. V bojih z zadnjimi stražami vzhodno od Lucka so ujeli naše čete štiri ruske častnike in 600 mož.

Ob Ikvi in v vzhodni Galiciji je položaj neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 28. septembra. (Kor. urad.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

Včeraj na južnozahodni bojni črti od Dvinskega nazaj potisnjeni sovražnik je poizkušal, da bi se držal v neki zadaj ležeči postojanki; bil je napaden in vržen. Južno od Drisvjatskega jezera se bijejo konjeniški boji.

Uspeh armade generalnega polkovnika pl. Eichhorna v bitki pri Vilni, ki je dovedla, da je bil vržen sovražnik čez črto Naročko jezero—Smorgon—Višnev, znaša na ujetih in na materialu 70 častnikov, 21.908 mož, 3 topove, 72 strojnih pušk in veliko prtljage, ki jo je popustil sovražnik, ko se je hitro umikal. Pregledati plen je bilo vsled našega hitrega pohoda šele zdaj mogoče. Številke, ki so bile dozdaj objavljene, v današnjem številu niso obsežene. Južno od Smorgona napreduje naš napad. Severovzhodno od Višneva je prodrla sovražna postojanka. Ujetih je bilo tu 24 častnikov in 3300 mož in zaplenjenih 9 strojnih pušk.

Vojna skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavorskega.

Obmostja vzhodno od Barovičev so po boju v naši posesti. Ujeli smo 350 Rusov.

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena.

Položaj je neizpremenjen.

Vojna skupina generala pl. Linsingena.

Prehod čez Styr pod Luckom je izslijen. Pod tem pritiskom se Rusi severno od Dubna umikajo.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Današnja uradna poročila nam povedo, da je ruski poraz v Volhiniji še večji, kot smo doslej mislili. Med tem ko so naše čete na zahodnem bregu Ikve in Stira vse napade sovražnika krvavo odbile, se je pripravila za temi bojnimi črtami dalekosežna obkolitev. Nevarnost te obkolitve se vidi iz dejstva, da so se Rusi umaknili za Puti-

lovko in niso izkoristili pripravljenih medpostojank. Rusi so izgubili 40 km ozemlja, če računamo od zahoda proti vzhodu. Od našega vojnega vodstva izdelan načrt se je izkazal kot eden najženjalnejših manevrov te vojske. Bojne sile sovražnika so obstojale iz več armad, sodeč po širini fronte iz 6 do 7 zborov. Naše čete zasledujejo.

Na severnem ruskem bojišču je armada generala Eichhorna predrla rusko bojno črto pri Višnevu, med tem ko je armada Woyrsch na južnem križu po zmagi naših čet pri Krasnyu mogla osvojiti močno utrjene ruske postojanke vzhodno od Baranovičev. Odločitev bitke med gornjo Vilejko in spodnjim Njemenom se bliža.

RUSKO POROČILO.

Petrograd, 26. septembra. Sinočno poročilo velikega glavnega stana: V okolici Rige je postal topniški ogenj na mnogih mestih ljutejši. Nemci tudi tu uporabljajo izstrelke, ki razvijajo strupene pline. Ljut boj se je razvil na celi fronti ob postojankah pri Dvinskem in ob jezeru Disviaty, kjer so Nemci, podpirani z besnim ognjem svoje artiljerije, ponovno napadli, a bili vselej odbiti. Posamezni jarki so ponovno prehajali iz ene roke v drugo. Tekom ofenzive ob cesti v Dvinsk v okolici Lakerskega jezera pri Novo Aleksandrovske se je sovražniku najprej posrečilo, da je udrl v naše jarke. S protinapadom so ga pa naše čete vrgle zopet vun. Ko so se Nemci zopet zbrali, so znova v gostih vrstah napadli naše jarke. Vsled ognja naše artiljerije in strojnih pušk, ki so ga sprejele na čisto kratko razdaljo, so se pa v neredu zgrnili zopet nazaj. Znova zbrani, so Nemci še dvakrat napadli v isti smeri. Artiljerijski ogenj je bil tudi tu izredno ljut. Toda ti napadi so bili tudi to pot odbiti, in Nemci so na posameznih mestih v polnem neredu udarili v beg. Sovražne izgube so zelo velike. Znatne naše izgube, ki smo jih imeli vsled trdovratnega boja, so najboljši dokaz za hrabrost naših čet. Tekom enega teh protinapadov je bil neki naš oddelek v svoji bojni vnetosti obkoljen po sovražnikih. Toda z bajonetom si je napravil pot in se zopet priključil sosednim lastnim četam. Na fronti v ozemlju od Osmanyja do Pripieta nobenih posebnih izprememb; posamezni boji v okolici Novogrodeka in Ravanovičev. Glasom dopolnilnih poročil o boju pri Logišinu je 41. nemški armadni zbor utrpel zelo resne izgube; med njegovim nerednim umikanjem smo ujeli 7 neranjenih častnikov in 500 mož in uplenili en top in 7 strojnih pušk, razen tega veliko število nemških ranjencev, ki pa še ni natančno ugotovljeno. V okolici Dubna so se vršili vroči boji za vasi Horupan in Golohčica; o priliki frontalnega napada so naše čete ujeli 30 častnikov in kakih 1600 mož in uplenili eno strojno puško. Ta ofenziva se je vršila ob orkanu podobnem artiljerijskem ognju sovražnika, ki je nato prisilil naše čete, da so se umaknile zopet na breg Ikve. Na meji proti Galiciji

je izvršil sovražnik vrsto napadov pri vasi Novoaleksinjec, a naše čete so prešle zopet h krepki ofenzivi, vrgle sovražnika, ujele nad 3000 sovražnih vojakov in vzele 4 strojne puške. Pri vasi Dobropol, jugozapadno od Trembove, je napadla naša kavalerija sovražnika, ki je udaril v beg ter je med zasledovanjem posekala mnogo sovražnih jezdecev, jih del tudi ujela, in sicer po približni cenitvi kakih 500 mož in 17 častnikov; ob tem sta bili uplenjeni tudi 2 strojni puški.

Pripomba: Po dopolnilnih poročilih iz okolice Lucka smo ujeli 128 častnikov in kakih 6000 mož, dočim se je ob prvotni cenitvi navedlo 80 častnikov in 400 mož.

RUSKO ZBIRANJE ČET NA ČRTI RIGA—VILNA.

Kodanj. Iz izjav vojaških pisateljev se sklepa, da zbirajo Rusi na črti Riga—Vilna silovite sile. Vojaški kritik »Djena« poroča: Čete, ki so bile umaknjene iz Grodna kakor tudi pri Brestu Litovskem vržene sile so odrinile na bojno črto pri Vilni. To domnevo potrjuje tudi polkovnik Šumski.

SPLOŠNA STAVKA V RUSIJI NAPOVEDANA 1. OKTOBRA.

Genf. S socialistične strani se obvešča, da je sklenjeno, proglasiti splošno stavko v celi Rusiji 1. oktobra. Došla poročila potrjujejo, da se je poostila kriza v celi Rusiji. V Petrogradu so v teh dneh zaprli nad 100 oseb, med njimi 30 žensk, radi revolucionarnih spletk. Vedno več je poročil o odkritih napadalnih načrtih v največji meri. Stavke v Moskvi se množe. Moskovski mestni glavar je razglasil, da namerava nastopiti proti stavkam.

RUSKA DUMA

se, kakor poročajo preko Kodanja iz Petrograda, otvori zopet 14. oktobra.

KAJ NAMERAVA RUSKA VLADA.

Genf. (Kor. ur.) Veliko pozornost povzroča poluradna izjava ruske vlade, ki napoveduje: Ruska vlada je sklenila, da upošteva nujne želje splošnosti, ker osobito važni vojaški dogodki zahtevajo sodelovanje javnosti v sedanjem razvoju dogodkov v Rusiji. V trdnem sklepu, naj se nadaljuje vojska do skrajnosti, morajo vojno vodstvo, vlada in ljudstvo skupno stremeti, da se pretrpi sedanjí težaven trenutek in da se prekorači neugodna doba, ki nastopa, kakor se zdi, zdaj v razvoju Rusije.

PRISTANIŠČE ARHANGELSK ŽE ZAMRZNJENO.

Kodanj. Pristanišče Arhangelsk je že zamrznilo. Rusija je zato odrezana od svoje glavne zveze.

Kmetovalci, pozor!

Od deželnega kulturnega urada sprejememo sledeča pojasnila:

Maksimalna cena za krompir letošnjega pridelka. Z ministrsko naredbo z dne 23. septembra t. l. so se določile maksimalne cene za krompir letošnjega pridelka v celi Avstriji, veljavno od 1. oktobra t. l., in sicer posebej za prodajo na debelo in posebej za prodajo na drobno. Tudi so posebej določene cene za krompir za jed in posebej za krompir za krmljenje in za obrtne namene. Krompir za jed je tisti, ki je dobro užiten, ki je od vrst dobre kakovosti, ki je z roko prebran, je brez drobiža in katerega se drži kvečjemu toliko prsti, kakor je ostane pri prebiranju popolnoma suhega krompirja. Krompir za krmljenje je pa tisti, ki se ne prebira z roko, ampak se navadno naklada z lopatami, vsled česar je med njim ves drobiž in se ga drži navadno precej prsti, zato gre pri tem blagu kupcu po ministrski naredbi 5 odstotkov na dobro. Med ta krompir je šteti tudi tistega, če je tudi prebran, ki je od vrst, ki so porabne le za krmljenje in za obrtne namene, kakršnih pa pri nas skoraj nič nimamo, zato ne hodijo tukaj v poštev. Temeljna cena na debelo za prebrani krompir za jed je določena na 8 K za kvintal (100 kg), za prebrani krompir za krmljenje pa na 7 K. Na Kranjskem in istotako na Štajerskem in Koroškem je dovoljeno k tej ceni pribiti še 1 K 50 v in na Goriškem 2 K za 100 kil. Na Kranjskem in v omenjenih deželah je torej temeljna cena na debelo 9 K 50 v, oziroma na Goriškem 10 K za krompir za jed in 1 K nižja za krompir za krmljenje. Ta cena pa velja le za meseca oktober in november, ter v poznejših mesecih narašča po spodaj navedenih stopinjah. Prodaja krompirja na debelo je le takrat, kadar se ga skupaj proda več kakor 10 q (več kakor 1000 kg naenkrat). Pri nas imamo večinoma majhne kmetije in bodo torej posamezni posestniki večinoma prodajali naenkrat le množine do 10 q (1000 kg), za take množine pa velja povišanje maksimalnih cen za 40 odstotkov, razun če deželna vlada, v slučaju potrebe, določi v tem okviru različne stopinje povišanja za različne krompirjeve vrste. Povdarja se pa, da je na Kranjskem 90 odstotkov pridelka ene in iste vrste (oneji-

devec) in tedaj pri nas potreba za tako stopnjevanje strokovno ni dana.

Ker so maksimalne cene za krompir stopnjujoče določene za čas od meseca oktobra t. l. do maja 1916, zato veljajo maksimalne cene pri prebranim krompirju za jed ob nadrobni razprodaji, t. je, v množinah do 1000 kg, na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem sledeče:

Meseca oktobra in novembra 13 K 30 v, meseca decembra 14 K, meseca januarja 14 K 28 v, meseca februarja 14 K 70 v, meseca marca 15 K 40 v, meseca aprila 16 K 10 v, meseca maja 17 K 50 v.

Italijani zopet obstreljevali bolnišnico „Rdečega križa“ v Gorici. — Zopet laška bojna ladja uničena.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. septembra. (Kor. urad.) Uradno se razglša:

Na bojni črti v Dolomitih je bil odbit danes jutraj napad sovražnika, izveden z ročnimi granatami, na Col dei Bois. Italijani so včeraj zopet obstreljevali bolnišnico Rdečega križa v Gorici s 50 granatami, dasi je nosil ta zavod še vedno geniško zastavo, ker ga še ni bilo mogoče popolnoma izprazniti.

V odseku Dobrdob je preprečil naš ogenj napadalni poizkus na Griže-Brdo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Velika italijanska bojna ladja »Benedetto Brin« uničena. — Nad 400 žrtiev, med njimi kontreadmiral.

Brindisi, 28. septembra. (Kor. ur.) Agenzia Stefani javlja: V shrambi za smodnik na zadnjem delu bojne ladje »Benedetto Brin« (13.430 ton) se je pri petila eksplozija, kateri je sledil požar. Od 820 mož posadke se je rešilo 8 častnikov in 379 mož. Med žrtvami je tudi kontreadmiral Rubin de Cervin. Vzrok ni dognan.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 25. septembra. V odseku med Ortlerjem in Zufalpspitze je dosegla naša gorska kolona, ki je iz S. Catherine vdrila v dolino Furva, v treh ponočnih pohodih — s seboj je vozila en top — dne 20. t. m. zgodaj jutraj 3251 m visok vrh južno od Königspitze. Potem ko so se od tu poslali oddelki proti Kreilspitze (3391 m), Schröterhorn (3389 m) in Monte Pasquale, je sledil napad na Suldenspitze (3376 m), katero je sovražnik vztrajno branil. Osvojili smo ta vrh in porušili okope. Prav tako srečno podjetje smo izvedli v prelazu Ceredale. Tu smo potisnili v dolino neko sovražno kolono. V Tonale se je dne 23. t. m. vršil ljut boj za posest nekega stolpa na višini ob grebenu med Punta d'Albinolo in Redivalom. Stolp smo parkrat vzeli in zopet izgubili. Končno se vsled ljutega obojestranskega artiljerijskega ognja ni posrečilo nikomur, da bi se tu ustalil. Na celi ostali fronti, izvzemši dveh malih sovražnih napadov pri Tolminu, ki sta bila takoj odbita, se ni nič posebnega zgodilo.

Cadorna.

Obstreljevanje goriške bolnišnice.

Dunaj. Zvezni predsednik avstrijske družbe Rdečega križa grof Traun je vložil glede na obstreljevanje naše bolnišnice v Gorici mednarodnemu odboru v Genfu protest, ki se konča: Zvezni predsednik avstrijske družbe Rdečega križa se pritožuje radi tega čina, ki naravnost smeši geniško konvencijo in se obrača v imenu človekoljubja, katerega glas se tudi v vojski ne sme zadušiti, na mednarodni odbor v Genfu s prošnjo, odbor naj, kakor vedno, tudi zdaj dvigne veliko moralno mo-

Pri prodaji na debelo (nad 1000 kg skupaj) so pa maksimalne cene v navedenih deželah sledeče:

Meseca oktobra in novembra 9 K 50 v, meseca decembra 10 K, meseca januarja 10 K 20 v, meseca februarja 10 K 50 v, meseca marca 11 K, meseca aprila 11 K 50 v, meseca maja 12 K 50 v.

Vse navedene cene veljajo na med prodajalcem in kupcem dogovorjenem kraju oddaje blaga, tako da n. pr. zadenejo prodajalca vsi stroški dovoza, če je oddaja dogovorjena na železniški postaji.

gočno svojo besedo v varstvo geniške konvencije in naj vojskujoče se sile še enkrat resno posvari, naj se drže, kar so slovesno obljubile, da se morajo pred vsem ščititi in spoštovati sanitetni zavodi Rdečega križa in njegovo osobje.

Lahi izgubili že do 300.000 mož.

Berlin. »Kreuzzeitung« poroča iz Amsterdamu: Cadorna je do 1. septembra poročal vladi, da je imel 35.000 mrtvih in 180.000 ranjencev in bolnikov. Od takrat so se izgube gotovo še povišale na 300 tisoč mož. Anglija je darovala Italiji 100 tisoč ton premoga.

Zahvala Korošcev armadnemu poveljniku.

»Kärntner Tagblatt« poroča, da je bila te dni deputacija koroškega deželnege odbora pri poveljniku koroške armadne skupine generalu konjenice Francu Rohr in mu izročila spomenico, v kateri se mu zahvaljuje za junaško obrambo koroške dežele.

Italijanski »odrešitelji«.

Inomost, 28. septembra. »N. Tir. Stimmen« poročajo, da so Italijani ob zavzetju Buchensteina odvedli dekana Soplo in 100 prebivalcev, katere so internirali v provinci Teramo kot civilne ujetnike.

Bivši laški zunanji minister proti Barzilaičevemu govoru.

Lugano. Bivši zunanji minister Cappeli je izjavil, da ni pritrjeval in da se ne ujema s prireditvijo v Neaplju, kjer je, kakor znano, govoril Barzilai.

Salandrovo stališče omajano.

Rim. Dobro poučeni italijanski krogi trde, da so na merodajnih mestih s Salandro nezadovoljni. Sodbi se, da je mogoč nenaden padec Salandre.

Barzilai v Neaplju.

Neapelj, 28. septembra. V gledališču San Carlo je imel minister Barzilai v navzočnosti ministrskega predsednika Salandre, ministrov Grippo in Riccio, številnih poslancev in senatorjev, zastopnikov oblasti in tisočere množice že dolgo za napetostjo pričakovani govor. Pred gledališčem so se vršile živahne manifestacije. Govor je med občinstvom povzročil navdušenje in ovacije za kralja, Salandro, Sonnina, armado in mornarico.

Italija in Balkan.

Lugano. (K. u.) V govoru Barzilaija v Neaplju je značilna sledeča njegova izjava: Vojni dogodki bodo šele določili, kako naj se izrazi sovražnost Italije nasproti Turčiji. Glede na Balkan se upa, da bodo uspeli predlogi sporazuma štirih, ki nameravajo temeljito popraviti bukareško pogodbo in najobsežnejše zadovoljiti Bolgarijo in zajamčiti pravično odškodnino Srbiji, Grški in Rumuniji in da bodo pridobili skupno balkanske države za vojskine smotre sporazuma štirih.

Dancourt in Tilloloy obstreljevali naše strelske jarke in rove. Naše baterije so energično odgovarjale in na mnogih mestih nastopile z ognjem inciativno. Obojestranska, trajno močna kanonada severno od Aisne in ob robovih kanala Aisne-Marne. V Champagne je odgovarjal sovražnik na ljuto obstreljevanje njegovih strelskih jarkov in okopov z ognjem z dušecimi granatami v ozemlju Aubecrive in St. Hilaire. Ta ogenj ni imel nobenega uspeha. Enaka obojestranska artiljerijska delavnost v Argonih, posebno v odseku Courtechaussee. Nekaj bojev z bombami in ročnimi granatami v Duhovniškem gozdu. V Lotaringiji so naše patrole privedle s seboj nekaj ujetnikov. Nov nemški napad pri Manhoue je bil popolnoma odbit. Eno naših brodovij je vrglo včeraj kakih 40 granat na kolodvor v Metz.

Pariz, 27. septembra. Včerašnje popoldansko poročilo: V Artois smo tekom noči obdržali včeraj osvojene postojanke obstoječe iz grada Carleul, pokopališča Souchez in Labyrinth. V Champagni trajajo ljuti boji na celi fronti. Naše čete so vdrle v nemške vrste na fronti 25 km do globočine 2 do 4 km. Dosedaj je naštetih 12.000 ujetnikov. Z ostale fronte ni posebnih poročil.

Angleško uradno poročilo.

London, 27. septembra. (Kor. ur.) General French poroča v uradni brzjavki: Severovzhodno od Hullucka smo odbili razne napade in smo zadali sovražniku izgube. Vzhodno od Loosa se nadaljuje naše prodiranje. Ujeli smo 53 častnikov in 2800 mož in smo zaplenili 18 topov in 32 strojnih pušk. Sovražnik je popustil veliko materiala. Seznam o njem še ni sestavljen.

Belgijsko poročilo.

Le Havre, 25. septembra. Uradno belgijsko poročilo z dne 22. septembra: Tekom noči slab ogenj na Ramscapelle. Danes ljut ogenj na manjša mesta. Dalje manj ljut ogenj na Pervyse, Roodeport, Caeskerke, Lampervyse, St. Jaques-Capelle in Audescapelle.

Poročilo z dne 23. septembra: Sovražno topništvo je nekoliko delovalo ter je s prestanki streljalo na našo fronto od Oudes-Capelle, St. Jaques-Capelle in na neko stražnico ob vodi. Naše topništvo je razpršilo sovražne delavske čete krog Mannekensvere, Terveit in Dri-Grachten.

Velikansko Joffrejevo prodiranje že izjalovljeno.

Basel. »Anzeiger« poroča z zahodne boje črte: Napad Francozov in Angležev se že lahko danes smatra, da se je izjalovil. Glavne postojanke Nemcev niso dotaknjene. Izgube napadalcev se prištevajo k največjim sedanje vojske.

Francosko - angleška ofenziva na zahodu.

Berlin. Bernhard Hellermann poroča »Berliner Tageblattu« iz velikega glavnega stana 28. t. m.: Z veliko množino streliva, s 14. do 15. divizijami, med njimi z delom Kitchenerjeve armade škotov, Ircev, Gurskasov, zamorcev in drugih temnopoltnežev, s 100.000 m³ strupenih plinov so pričeli Angleži ofenzivo na desnem krilu zahodne boje črte. Priprave so trajale dolgo časa, bile so drage, njih izgube so bile strašne, uspeh pa je komaj vreden, da se omenja. Od 20. t. m. dalje so pričeli bobnati. Štiri dni so sipali težak ogenj na naše jarke. Od Armentieresa do griča Loretto so pripravljali napad, ki se je pričel 25. t. m. Svoj glavni naskok so izvedli severovzhodno od Fromelles, kjer so bili odbiti s težkimi izgubami; dalje zahodno od Auberts, kjer so udrili deloma v naše jarke. Tu so bili vrženi s protisunkom in je bila ena indijska brigada popolnoma uničena. Od enega bataljona 800 mož jih je ostalo komaj 100. Nad polovico smo jih ujeli. Podobno je bilo pri Givenchi in pri Festubertu, pri tistem Festubertu, kjer so

ob svoji pomladanski ofenzivi izgubili 15 tisoč mož. Edin znaten uspeh so dosegli južno od prekopa La Bassée, kjer niso napadli z vojniki, marveč so poslali pred svojimi četami kot napadalce na stotisoče kubičnih metrov strupenih plinov. Oblaki plina so bili tako gosti, da se na deset korakov ni videlo nobeno drevo. Čutili so se daleč za La Bassée. Pred navalom plinastih oblakov smo se morali umakniti v svojo drugo postojanko. Ko se je prišlo zopet svitati, so naše čete izvedle protinapad in so zopet osvojile izdatne dele izgubljenih postojank. Istočasno z Angleži in s plinastimi oblaki so napadli Francozi od vrha Loretto do Liviere južno od Arrasa po večdnevni toči granat in z uporabo plinastih granat. Njih izgube so se strašno pomnožile. Souchez ob vzhodju griča Loretto, tisti kup razvalin, za katerega so se bili že mesece divji boji, se je izpraznil, da se vzravnavajo naše postojanke. Ujeli smo 2500 mož, med njimi enega angleškega generala, enega polkovnika in enega podpolkovnika in smo zaplenili veliko število strojnih pušk. Vse naše postojanke od Armentieresa do južno od Arrasa do naše zahodne zareze so vse v naši roki. Le kjer so Angleži uporabljali plinaste oblake za napad, smo se morali vrniti v svojo drugo postojanko: ploščnat lok od La Bassée in severno od Lensa. Danes jutraj je bil odbit nov sunek pri Givenchy z zelo težkimi izgubami za sovražnika.

Genf, 28. septembra. Ljutost nočnih bojev v Champagni, osobito v sosednem ozemlju ceste pri Souainu, je zahtevala na obeh straneh najtežje žrtve. V zahodnih Argonih je pa število francoskih mrtvecev in ranjencev še enkrat večje, kakor na nemški strani. Francoska strokovna kritika priznava francoski pridobitvi 3 km ozemlja le pogojno vrednost, ker so po nemških četah zasedene črte, kar je dokazal glavni napad bodoči dan, zelo trdne. Danes (28. t. m.) sodi strokovna kritika, se bo najbrže nadaljeval oster boj v odseku pri Arrasu, osobito pri Givenchy in v še spornem champagnskem ozemlju med Aubecrive in Ville sur Tourbe.

Strašen sovražni napad izveden z največjo odločnostjo.

Kolin. Posebni poročevalec »Köln Ztg.« v velikem glavnem stanu se je razgovarjal z višjim poveljnikom o bojih na zahodni bojni črti. Poveljnik je izjavil: Napad je bil strašen in izreden ter s skrajno odločnostjo spremljan s takim artiljerijskim ognjem, kakršnega še ni bil doživel. Odločilnega uspeha ofenziva nikakor ne bo dosegla. Ranjeno in zamenjano moštvo pripoveduje, da je bil boj izreden divji. V strelskih jarkih se je razvil ročni metež moža z možem. Pripoznavajo sovražniku, da se je bojeval trdovratno in hrabro, a prepričani so, da Francozi ne bodo prodrli. Višji poveljnik je izjavil o nemških četah: Naši ljudje se krasno drže, česar ni mogoče dovolj naglašati. Srce se človeku razširi vsled veselja in hvaležnosti takemu moštvo.

Sodelovanje angleškega brodograja v bojih v Belgiji.

Dunaj, 28. septembra. Že mesece pripravljena francoska in angleška ofenziva se je pričela. Angleži so zopet zastavili tudi svoje ladje, da bi z morja ovirali nemška premikanja na Flanderskem. Nemci so pa že dolgo prej zavzeli trdne postojanke na sipinah in tja spravili močno artiljerijo. Dne 26. t. m. so angleške boje ladje posebno vzele na piko Zeebrügge. Dosegle pa niso nobenega uspeha. Nasprotno pa ste bili dve angleški ladji poškodovani in ena potopljena, nakar se je angleško brodograje umaknilo. Dne 27. t. m. se je izvršil nov napad z morske strani, ki je bil naperjen proti Middelkecke, ki leži 8 km zahodno od Ostende ob belgijski obali. Napad je bil zopet brez uspešen.

Vsi francosko-angleški napadi odbiti. Število ujetnikov narašča.

Nemško uradno poročilo.

Berlin 28. septembra. (K. u.) Wolff poroča iz velikega glavnega stana: Sovražnik je nadaljeval tudi včeraj svoje prodiralne poizkuse, ne da bi bil dosegel kake uspehe. Pač pa je imel na več krajih zelo občutne izgube.

Pri Losu so podvzeli Angleži nov napad s plinom, razblinil se je, ne da bi bil učinkoval. Naš protisunek nam je dovedel poleg dobrega dobička na ozemlju 20 ujetih častnikov in 750 mož, število ujetnikov se je z njimi na tem mestu povišalo na 3397 (s častniki). Zaplenjenih je bilo nadaljnjih 9 strojnih pušk. Pri Souchezu, Angreju, Rocincourt in drugod na celi bojni črti v Champagni do Argonov so bili francoski napadi brez izjeme odbiti.

Pri Souainu je sovražnik, ki, kar je značilno, ni prav pregledal položaj, na-

stopil celo z množicami konjenice, ki je bila seveda najhitrejša sestreljena ali je pa pobegnila. Pri obrambi napadov so se osobito odlikovali saški rezervni polki in čete divizije Frankobrod ob Meni.

V Argonih se je izvedel od naše strani mal sunek, da se izboljša položaj postojanke pri Sille Mort. Dovedel je do zaželenega uspeha in nam je poleg tega dovedel še na ujetnikih 4 častnike in 250 mož. Na vrhu pri Combresu je bila predvčerajšnjim in včeraj z uspešnimi razstrelbami na široki črti sovražna postojanka uničena in posuta.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 26. septembra. Včerašnje popoldansko uradno poročilo: V Artoisu je naša artiljerija nadaljevala svoje uspešno podjetje proti sovražnim črtam. Južno od Somme so Nemci v okolici Andechy,

Kaj bo na Balkanu?

Podrobnosti o mobilizaciji Bolgarije.

Atene. Listi poročajo, da je v Bolgariji došlo pod orožje že 20 letnikov rezerv, 250.000 mož.

Razvrščanje bolgarske armade.

Atene, 28. septembra. Bolgarske čete korakajo v smeri proti Nevrokopu, Koprivluku in Kumili. Znatne sile se pomikajo proti Dedeagacu, kjer pričakujejo izkrcanja pomočnih čet štirispornazuma.

Štiri bolgarske divizije odrinile na srbsko mejo.

Bukarešt. »Dimineata« poroča iz Sofije: Na srbsko mejo so odrinile štiri bolgarske divizije.

Radoslavov potuje v Nemčijo.

Budimpešta, 28. septembra. Iz Sofije se poroča, da namerava ministrski predsednik v najkrajšem času potovati v Nemčijo. Poluradno se ta vest potrjuje in tako razlaga, da bo Radoslavov obiskal svojega sina, ki je vojski ataše pri bolgarskem poslanstvu v Berlinu.

Srbsko-bolgarska vojska neizogibna.

Kolin, 28. septembra. »Kölnische Zeitung« poroča iz Sofije: V tukajšnjih diplomatičnih krogih sodijo, da je sporazum med Srbijo in Bolgarijo nemogoče in da je vojska med obema državama neizogibna.

Bolgarija uslužna Rumuniji in Grški.

Sofija. Poučeni krogi izvajajo: Iz Aten in iz Bukarešte dobajajo popolnoma zadovoljiva poročila. Bolgarija je sklenila, da hoče tako nasproti Grški kakor tudi nasproti Rumuniji postopati uslužno v najširšem smislu, ker sta obe državi obvezno izjavili, da ne obstaja nikako nesoglasje, marveč da preveva Rumunijo in Grško odkrita želja, da se sporazumeta z Bolgarijo.

Bolgarski kralj grškemu vladarju.

Frankobrod. Iz Carigrada se poroča »Frankf. Zeitung«: Bolgarski kralj Ferdinand je brzjavil grškemu kralju brzjavko, ki v tem trenutku, ko sta obe državi mobilizirali, lahko odpravi vladajoče nezaupanje. Bolgarski kralj

odločno zagotavlja, da mobilizacija ni v zvezi z nobenim namenom napada na grško zemljo. Bolgarija nasprotno polaga veliko važnost na to, da se še izpopolne dobre razmere, ki obstojajo med obema deželama. Ni še znano, če je že kralj Konstantin odgovoril. Brzjavka je važna že za to, ker so bili osebni stiki po balkanski vojski popolnoma prekinjeni. V zgodovinskem trenutku je kralj Ferdinand zopet obnovil stik z grškim kraljem.

Bolgari in Grki.

Newyork, 27. septembra. (Kor. ur.) »Assoziated Press« poroča iz Sofije, dne 25. t. m.: Poslaniki sporazuma štirih so včeraj popoldne obiskali ministrskega predsednika Radoslavova. Grški poslanik je danes izjavil, da se vzdržujejo dobre razmere z Bolgarijo in da se tozadevno pogajajo. Grška je mobilizirala, da čuva lastne koristi in mobilizacija ni naperjena proti Bolgariji. O položaju se je izjavil optimistično.

Lugano. »Corriere della Sera« poroča iz Aten: Bolgarski poslanik je obiskal kralja in ministrskega predsednika Venizelosa. Izjavil je, da če store to tudi Grki, puste na grški meji le navadno število čet. Venizelos se je nato več časa posvetoval s kraljem ter je nato izjavil: Kabinet s krono popolnoma soglašala o odrejenih ukrepih.

Grška in osrednji velevalsti.

Dunaj. »Südsl. Korr.« poroča iz Aten: Razni listi zopet nastopajo z vsilo za ugodno razmerje med Grško in osrednjima velevalstima. Naglašajo, da sta se osrednji velesili vedno ozirali na koristi Grške, kar se o sporazumu štirih ne more trdit.

Venizelos ne odstopi

Milan. »Corriere della Sera« brzojavlja iz Aten: Do sobote so listi vseh strank sodili, da Venizelos odstopi. Venizelos je 27. t. m. poročal kralju o položaju, nakar se je izjavilo, da se vlada in kralj strinjata v vseh že odrejenih in o bodočih korakih.

Ententa zasede Makedonijo.

Sofija. Tukajšnji poslaniki sporazuma štirih so obvestili bolgarsko vlado, da nameravajo uresničiti svoj namen in da vkorka zato 150.000 mož v Makedonijo in na albansko obrežje, da zasede sporazum Makedonijo.

Srbija in Grška.

Sofija, 28. septembra. Srbska vlada se je obrnila do grške vlade s prošnjo, naj bi jo v slučaju bolgarskega napada podpirala. Kakor se čuje, je odgovor že došel. Grška vlada je odgovorila zelo pridržano.

Srbija pozvala Grško na pomoč.

Budimpešta. »Az Est« poroča: Srbska vlada je zahtevala od Grške pomoč, če jo napade Bolgarija. Grška je zelo previdno odgovorila. Bolgarsko vlado je obvestila Grška, da je mobilizirala le iz previdnosti in ne v sovražnem namenu, ker hoče biti pripravljena, da ne bo presenečena. Grški generalni štab je ukazal, naj se ne zbirajo ob bolgarski meji močne množice. — Pričakuje se, da bo tudi Bolgarija postopala tako.

Srbija izpraznjuje obmejna ozemlja ob Bolgariji.

Lugano. »Messagero« poroča iz Niša: Iz previdnosti so važne upravne urade ob bolgarski meji preselili v južnozahodno Srbijo.

Rumunija še čaka.

Bukarešt, 28. septembra. Včeraj se je vršil ministrski svet. Ko so premetirali položaj, ki je nastal vsled mobilizacije Bolgarije, so prišli do zaključka, da Rumunija nima povoda, da bi odgovorila z enakimi odredbami.

Budimpešta, 28. septembra. V zadnjem rumunskem ministrskem svetu je poročal Bratianu o grški in bolgarski mobilizaciji in o vprašanju Srbije, če tudi Rumunija mobilizira. Na to vprašanje se je odgovorilo, da bi privedla mobilizacija Rumunije do konflikta z osrednjima velesilama. Sedanjni trenutek ni ugoden za tako akcijo. Odločilne izjave entente, če je pripravljena izkrcati čete na Balkanu, še ni. Vendar pa je ententa vprašala Rumunijo, če bi se priklonila, ako bi ententa poslala na Balkan armado 400.000 mož.

Rumuni osvobodijo Besarabijo?

Bukarešt, 28. septembra. Rusofilski list »Dimineata« piše: Bivši ministrski predsednik Carp se je te dni peljal z brzovlakom v Jassy. V razgovoru s sopotniki je izjavil: »Jaz le lahko zagotovim, da bomo v najkrajšem času končno osvobodili Besarabijo.« (»Grazer Volksblatt«.)

Costinescu.

Dunaj, 28. septembra. »Reichspost« poroča, da bo rumunski finančni minister Costinescu odstopil, damore ostati na krmilu Bratianu, čeprav je Costinescu izja-

vil, da je prepovedal izvoz le na željo vojne ministristva.

Združitev dveh rumunskih strank.

Bukarešt, 28. septembra. Konservativno glasilo »Steagul« poroča, da sta se stranki Filipescu in Take Jonesca že združili. Predsednik stranke je Filipescu.

Rumunija in Grška.

Berlin. Berlinski diplomatični krogi sodijo, da mobilizacija v Bolgariji načrtoma napreduje. Ugodno znamenje je, ker je obiskal voditelj opozicije Genadijev ministrskega predsednika in mu je obljubil, da hoče podpirati njegovo politiko. V Rumuniji je izjavil ministrski predsednik srbskemu poslaniku, da ostane Rumunija nevtralna. Važno je, ker je ministrski svet sklenil to soglasno. Tudi o Grški se sodi, da ostane vsled kraljevega vpliva nevtralna. »Telegraph Union« poroča iz Aten, da se bo kralj Konstantin te dni vrnil iz Ta-toia v Atene. Trdi se, da se namerava izdati oklic prebivalstvu.

Francosko-angleške ponudbe Grški.

Atene. »Hestia« poroča: Francija in Anglija sta ponudili grški vladi 150.000 mož z močno artiljerijo, če pomaga Srbiji. Kralj je Venizelosa pooblastil, da se sme s sporazumom pogajati dalje.

Štirisporazum dela z največjim pritiskom.

Dunaj, 28. septembra. Z dobro poučene strani poroča »N. W. Tagblatt«: Na Grškem položaj sedaj še ni razjasnjen, vendar se pa že vidijo obrisi bodoče slike in ne bo dolgo trajalo, ko bo nastopila popolna jasnost. Štirisporazum deluje v Atenah z največjim pritiskom in skuša pripraviti Venizelosa do naslednjih koncesij: 1. Nastop Grške v korist Srbije za slučaj bolgarskega napada. 2. Dovoljenje, da se sme izkrcati v Solunu angleško-francoski zbor.

Proti Srbiji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. septembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo:

Naša artiljerija je uničila sovražna utrjevalna dela ob spodnji Savi. Trdnjavski topovi v Belgradu so izstrelili na mesto Zemun nekaj strelcev, ki niso zadeli.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

SRBSKO URADNO POROČILO.

»Frankf. Zeitung« priobčuje: Niš, 22. septembra. Sovražnik je brez uspeha otvoril topniški in pehotni ogenj proti vsem našim postojankam.

Niš, 23. septembra. V noči od 19. na 20. september je otvoril sovražnik ljut topniški ogenj na iste točke naših postojank kakor včeraj. To akcijo, ki je trajala od polnoči do 2. ure zjutraj, je spremljal ogenj infanterije in strojnih pušk, a imela ni nobenega uspeha. Naša artiljerija je pomalen odgovarjala od časa do časa.

Niš, 26. septembra. Uradno se poroča: Ob savski fronti smo dne 21. t. m. ovirali sovražna artiljerijska dela na višinah Bezenije. Sovražnik je otvoril ogenj na našo artiljerijo, ki je sovražno baterijo po šestih streljih prisilila, da je umolknila. Sovražna artiljerija pri Alioni je otvorila ogenj proti naši artiljeriji, ki jo je pa takoj prisilila, da je umolknila. V noči od 22. na 23. september sta poizkušali dve ladji prepeljati sovražne vojake čez Savo in Drino proti Rači, pa smo jih vrgli nazaj.

ITALIJANSKA KRALJICA ZA POMOČ SRBIJI.

Iz italijanskih dvornih krogov se poroča: O priliki zadnjega obiska pri kralju je italijanska kraljica Jelena storil vse mogoče, da s pomočjo številnih sorodnikov pridobi kralja za kakršnokoli pomoč Srbiji in Črni gori, da se se odvrne od njiju katastrofa, ki jima preti. Ali je kraljica uspela, ni znano.

Italijanski ministrski svet je razpravljal o balkanskem položaju. Italijanska diplomacija se nadja, da se bo dal še zavleči bolgarski napad. Dognati pa hočejo predvsem, da-li se je Bolgarija končno pridružila centralnim velesilam. V tem slučaju se bo Srbija vojaško podprla in zavarovala.

ČRNOGORSKI KRALJ NA FRONTI.

Z Dunaja se poroča 26. septembra: Glasom poročila črnogorskega tiskovnega urada je kralj Nikolaj obiskal vse postojanke na fronti in imel na vojake nagovore, v katerih je rekel, da bodo kmalu imeli novo priliko, da se izkažejo v bojih za Slovanstvo.

LAŠKA POMOČ SRBIJI.

Curih. Genfski dosipnik »Neuer Züricher Zeitung« poroča: Vojaki, ki jih vpoklicujejo zdaj v Italijo, bodo sestavili ekspedicijski zbor, ki mu pridele tudi Francoze. Ekspedicijski zbor bo imel nalogo, da pomaga grški armadi, če bo potrebno, da bo podpirala grška armado Srbijo.

— Proti tem zahtevam sta kralj in generalni štab. Kralj želi položaj presoditi najprej z vojaškega stališča, ne pa s političnega; v tem naziranju ga podpira tudi generalni štab.

Zadnji up entente šel po vodi.

Geni, 28. septembra. Pariški »Le Journal« piše: Kar se sedaj v Bolgariji godi, je neovrgljiv dokaz, da hoče Bolgarija končno pretrgati vse zveze s Srbijo. Položaj je obupno resen. Štirisporazum je izgubil svoje zadnje upanje na Bolgarijo.

Zadnji brezuspešni polkus.

Sofija, 28. septembra. Ruski poslanik je prošil bolgarsko vlado, naj predno kaj nadaljnega ukrene, počaka na srbsko noto, katero da je Srbija na željo štirisporazuma odposlala 25. t. m. zvečer. Bolgarska vlada je nato baje odgovorila, da so difference med Srbijo in Bolgarijo tako velike, da jih je nemogoče izravnati potem izmenjave not.

Poročila iz italijanskih virov.

Lugano, 28. septembra. »Corriere della Sera« poroča iz Aten, da se je 25. t. m. tam izvršil popoln prevrat. Zmaga Venizelosa je popolna. Še jutraj je pisal uradni list, da je odstop Venizelosa gotov, če krona ne bo odobrila njegovega stališča za solidariteto s Srbijo v slučaju bolgarskega napada. Ob 10. uri se je podal Venizelos h kralju, odkoder se je vrnil opoldne. Nato je izšlo uradno poročilo, da kralj in Venizelos popolnoma soglašata.

Izjava srbskega poslanika v Rimu.

Srbski poslanik v Rimu, Balugdžić, je izjavil nasproti »Corriere della Sera«, da Srbija z največjim mirom pričakuje razvoja dogodkov, računajoč na zvezo z Grško. Nepopisno je navdušenje srbskih vojakov.

Turčija v vojski.

Carigrad, 28. septembra. (Kor. urad.) »Agence telegraphique Milli«: Glavni stan naznanja:

Dardanelska fronta: V odseku Anaforta so izvedli naši poizvedovalni oddelki v noči od 26. na 27. september nenaden napad z bombami na sovražne strelske järke, pri čemer so uplenile nad 50 pušk, bajonetov in daljnogledov. V odseku Ariburnu je naša baterija na desnem krilu prisilila k molku iz treh topov sedjočo sovražno baterijo in en top uničila. V odseku Seddil Bahr je bil 27. septembra na celi neizpremenjeni fronti pehotni ogenj, in na levem krilu artiljerijski dvo-boj in metanje bomb. V središču je kakih 50 sovražnih vojakov poizkusilo napad, a so bili v našem ognju, kakor hitro so se oddaljili nekaj korakov iz svojih kritij, večinoma uničeni. Ostanek je zbežal v strelske järke. 27. septembra je eno naših letal metalo bombe na lopo za sovražna letala na Lemnosu in enkrat zadelo.

NAMERAVAN TURŠKI NAPAD NA EGIPET.

Berlin. »Journal des Debats« poroča iz Haaga: Po poročilih iz dobro poučenega vira turško vojno vodstvo svojih načrtov za napad na Egipt nikakor ni opustilo. Pripravljajo se na ekspedicijsko v Egipt sredi novembra. Posebne čete ura v ta namen 2000 nemških častnikov. Topove in strelivo vozijo neprestano skozi Sirijo.

INDIJEK POTOPILO TRANSPORTNI PARNIK.

Berlin. »Tageblatt« poroča iz Carigrada: Ko se je odpeljal nek angleški transportni parnik iz Kalkute z vojniki proti indijskim vstašem na severu, je višji strojnik Abdul Kader parnik potopil. Utonil je skoraj z vsemi četami tudi sam.

Radi vohunstva ustreljeni Belgijci.

Berlin, 28. septembra. (Kor. urad.) Volfvov urad: Z bojišča se poroča dne 28. septembra: Poveljujoči general pl. Schröder naznanja: Temeljem vojnosodne azsodbe z dne 16. septembra je bilo šest belgijskih prebivalcev radi vohunstva obsojenih na smrt in ob navzčnosti dveh pričežnikov ustreljenih.

Dnevne novice.

+ Vojaška številka »Slovenca«. Prosimo vse gospode, kateri bodo dobili več števil, da jih primerno razdele vojakom. Če ne morejo takoj, naj ga shranijo do ugodnejšega časa, vsebina ima trajno vrednost.

+ Častna promocija nadvojvode Evgena. Te dni so v glavnem stanu južozahodne bojne črte slovesno izročili nadvojvodi Evgenu diplomu častnega doktorstva filozofije inomoškega vseučilišča.

+ Časopisje in po čanje. Nekateri še vedno mislijo, da časopisje v vojnem času lahko prinaša vse ono, kar je prina-

šalo v mirnem času. Povsod in za vse so sedaj izredne odredbe in tako tudi pri nas. Ne na Ruskem, ne na Francoskem, ne na Laškem časopisje sedaj ne sme o javnih razmerah tako razpravljati, kakor je storilo to prej. To velja tudi za one, ki žele, da bi sedaj časopisje ugrabilo, kako se bodo v bodočnosti uredile razmere. To je vse še v prihodnosti in pisarjenje o tem, bi za sedaj ničesar ne pobiljšalo in ničesar ne poslabšalo. Ker se tega zavedamo, se dotičnim odredbam lahko pokorimo. Če se pa kje pojavi kaka krivica, naj se nam to le hitro sporoči, — storili bomo primerne korake, če tudi dotična zadeva za sedaj ne bi prišla v list. Kar se tiče poročanja o vojski, se moramo pač ozirati na to, da iz poročil sovražnik ničesar takega ne izve, kar bi lahko še izkoristil zase. Razumljivo je torej, da se o gotovih gibanjih in dogodkih vedno takoj ne sme poročati. Morda bi se z drugačnim poročanjem zadostilo hipni radovednosti ali drugim čutom, domovini pa bi to ne bilo v korist. Sedaj, kakor vedno, nam in vsakemu mora biti glavno načelo korist domovine in korist države, v kateri živimo. Zaupajoč v večno pravico smo prepričani, da zvestoba in žrtve našega naroda ne bodo zaman. Prava avstrijska misel zagotavlja tudi slovenskemu narodu obstoj in razvoj!

+ Slovenci in Slovenke, ki ste ostali doma! Z dejanjem dokažite, da so Vaše misli in srce pri onih, ki se bore za obstoj domovine. Vsak in vsaka naj takoj naroči srečko »Slovenske Straže«, saj se njena loterija vrši v korist ubogim slovenskim otrokom, vdovam in sirotam padlih junakov ter invalidom. Vrednost dobikov je 20.000 K. Zrebanje se vrši nepreklicno že dne 26. oktobra.

+ Važna konferenca pri deželni vladi. Na predlog deželnega odbora se vrši ta petek pri deželni vladi ob udeležbi državnih, vojaških in gospodarskih faktorjev veličaven posvet, ki se tiče ureditve rekvizicij, maksimalnih cen in nekaterih aprovizacijskih vprašanj, zlasti pereče zadeve prisilne dobave jajc v nekaterih dolenskih okrajih.

— Vojska in vernih duš dan. Papež Benedikt XV. pripravlja okrožnico na države, v kateri jih v imenu vere in človekoljubja poziva, naj na vseh vernih duš dan ne prelivajo krvi. Ta dan naj bo po želji papeža po celem svetu posvečen spominu padlih.

— »Bog daj takih huncetov«. Ogrski Slovenec Joško V., iz 23./A. bataljn., piše: »Z veseljem vsem spijajo Novine pa Marijin List. Dozdam sem je ne moremo razdeliti, da smo ruse tirali, ali zdaj bo veselje, kda je pajdašom do rok dam. Doma sem nej dosta dao na Marijine Liste, ali tu, kde štiki pokajo, se takši huncutje tudi poboljšajo kak jaz i se veselijo Marijinomi Listi.«

Pozdravi naših vojakov. Z južnega Tirolskega smo prejeli: Tukaj se nam prav dobro godi. Italijanske napade odbijemo, kolikor jih je. Lahko imajo čisto za nič municijo, izmed deset granat eksplozivna dve ali tri. Koliko imamo že tega železa in prstanov! 28 cm granate preoblečemo v laške vojake: Na vrh berzaljerski klobuk, oči, usta in nos »namalamos«, pas in patronsko torbo privežemo, zraven pa postavimo puško z bajonetom. Tako si na laški račun kratimo čas. Bog živi našega cesarja Franca Jožefa! Pristrčen pozdrav vsem rojakom in tovarišem na bojiščih pošilja slovenski topničarji: Anton Hren iz Dobropolja, Jože Ogrinc, Alojzij Ljuk, Jožef Kalan, Janez Grmek. — Slovenški fantje 7. topniškega polka nam pišejo: Spominjajoč se naše ljube ožje domovine Kranjske pošiljamo iskrene pozdrave vsem prijateljem in znancom! Topničarji: Ivan Dobida, Anton Brsan, Melhior Grošelj, Peter Grmovnik, Feliks Skofic, Anton Lenard, Anton Apih. — S koroške fronte 26. septembra: Dne 16. septembra se je Lah zopet postavil na prste in streljal kakor neumen par dni zaporedoma. Seveda so vse granate zadele, ampak — v skalovje. Nekaj jih je padlo tudi na polje, kjer bi menda Lah rad nakopal krompirja, ker mu primanjkuje makaronov, ka-li? Pa kaj mu pomaga izkopani krompir, ko pa ponuja ne more! Lasciate ogni speranza! — Drugače se imamo ponavadi, dobre vojke nam nikoli ne zmanjka. Prosim pa čitatelje »Slovenca«, naj nikar ne mislijo, da smo res take nerode, kakor so parkrat brali o nas. Tovarishi me namreč prijemajo, češ, da sem jih predstavil rojakom v taki in taki luči. Torej prosim, da se vzame naznanje, da smo v vsakem oziru fantje od fare! Najlepše pozdrave! — Fran Kos, desnetnik.

Pozdrav bratom Orlom pošilja F. Burjak s koroške fronte; piše: »Prej nas je bilo na tukajšnji postojanki skupaj več slovenskih fantov, in sicer sami Orli; a sedaj so skoraj vsi že odšli ranjeni, nekateri pa so že popolnoma dopolnili svojo dolžnost in legli k večnemu počitku. Naše vrste so se zred-

čile, kar pa italijanskemu zlodeju nič ne koristi, ker smo pa ostali prevzeli bojne delove padlih in ranjenih tovarišev. Topovski koncert imamo vsak dan, zvečer pa še kaj »ekstra«. Ne bojimo se nič in smo gotovi zmage. — Vsem bratom Orlom krepak: Na zdar!

— **Odlikovanja.** Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil stotnik 87. pp. Karel Cvitkovič. Ponovno najvišje pohvalno priznanje sta dobila stotnik Oskar Pustovka in nadporočnik Robert Scheschigg, oba pri jezdnih topniški diviziji št. 2. Najvišje pohvalno priznanje so dobili: poročnik 13. polj. havb. p. Josip Berliš; poročnik 17. pp. Leopold Pretner, pri 6. inf. čet. div. poveljstvu; črnovojniški nadporočnik dr. jur. Emil Goršek, pri vojni bolnici št. 1-13; nadporočnik 87. pp. Franc Pavlin; nadporočnik 21. polj. top. p. Ferdinand Jelenc; poročnik 87. pp. Alojzij Spitzer. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje so dobili: računski podčastnik 47. pp. Albin Bezjak; rač. podčastnik vojne bolnice št. 9-3 Srečko Mejak; narednik 87. pp. Vinko Imprl, pri 28. inf. četni div.; rač. podčastnik 27. pp. Viktor Dolenc, pri 28. inf. čet. div.; ognjčar rač. pomožni delavec 37 polj. top. p. Josip Oblak, pri 42. inf. čet. div.; četovodja tit. nadlovec rač. pomožni delavec 7. lov. bat. Josip Mavsar. Zlato hrabrostno svetinjo je dobil četovodja 17. pp. Habjan Vinko. Bronasto svetinjo so dobili: lovci Petutschnig Miroslav, Ramusch Ivan in Seršen Ivan, vsi trije pri 8. lov. bat. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: infanterist 27. pp. Kukovec Pavel, pri 47. pp.; mediciner četovodja tit. narednik Gorčar Anton in infanterist Potočnik Karel, oba pri 47. pp. Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: poddesetnik Seneković Ivan, infanteristi Andrečiči Anton, Majhenič Josip in Rode Leopold, vsi pri 47. pp.; kadet aspirant Šelišnik Franc, četovodja Veit Peter, predmojster Lah Martin in Streibl Emerik, topničarji Merklji Mihael in Turk Anton, vseh šest pri 7. polj. top. p. (6. bat.); topničar 6. trd. top. p. (30.5 cm bat.) Benkovič Nikolaj.

— **Ustanovitev skupnega poljskega narodnega sveta.** »Naprzod« poroča iz Varšave, da se vrše ondi neprestano posvetovanja zastopnikov poljskega osrednjega odbora v Galiciji z odličnimi poljskimi politikami iz Varšave. Iz poteka konferenc izhaja, da so zmerne poljske stranke na Ruskem Poljskem odločene, da postopajo vzajemno s poljskim centralnim odborom in da se ustanovi skupen narodni svet.

— **Vračanje galiških beguncev.** Dunajsko policijsko ravnanje pozivlja begunce iz osmih nadaljnjih galiških okrajev, da se vrnejo na svoje domove. Ti okraji so: Tarnow, Rzeszow, Brzozow, Sannok, Dobromil, Przeworsk, Jaroslaw in Gorlice, izvemši mesto Gorlice in občine Strozowka, Luzna, Nieznajowa in Mszan-ka.

— **Kako je v ruskem ujetništvu.** Častnik 17. pešpolka g. Krenn, o katerem smo poročali, da je v ruskem ujetništvu, je pisal svojemu očetu g. Mat. Krennu, adjunktju c. kr. dež. vlade v Ljubljani pismo, v katerem pravi, da je kraj, kjer se nahaja v ujetništvu, približno tako lep kakor Begunje ali Studenec. Naroča pozdrave gpč. Cistzaprt in gospodu Zagauter. To poročilo pač marsikaj pove in marsikaj — razsvetljuje.

— **Poštna razmere na Ruskem.** Rezervni praporščak Fran Tertinek, ki se nahaja v ruskem vojnem ujetništvu, bridko toži, da željno, toda zaman pričakuje vesti iz domovine. Razen brojčev ne dobiva nobenih poročil, dasiravno mu stariši in številni znanci in prijatelji večkrat dopisujejo. Brez vsakega dvoma je, da avstrijska pošta redno odpravlja pisma čez nejo, ampak »ruska kultura« je grapa, čez katero ne pride nič. Piše, da je zdrav ter si je začel, da si krajša čas, sam večerjo kuhati.

— **Za informacijo Rusov.** V Berlinu izdajajo ruske novine pod naslovom »Russkija Izvestija«, ki imajo med ruskimi ujetniki in v nevtralnih deželah bolmačiti vojno stališče osrednjih vele-vlasti. List je ilustriran in ga ureja laka oseba kakor podobni angleški list v Berlinu »Continental Times«.

— **Prvo veliko domobransko vojaš-nico** so 28. t. m. otvorili v Hietzingu pri Dunaju v navzočnosti nadvojvode Karola Franc Jožefa kot cesarjevega zastopnika.

— **Proti profesorju dr. Masaryku** v Pragi se je, kakor poroča c. kr. korespondenčni urad, ker biva že dlje časa v ino-zemstvu, kjer baje izva, nedopustljivo agitacijo, uvedlo sodno kazensko postopa-nje in disciplinarno preiskavo in se je od-redilo, da se ga odstavi iz službe in da se nu ustavi plača.

— **Zrtev poklica.** V celjski rezervni bol-nišnici se je usmiljena sestra pri neki operaciji vrezala v roko in si s tem za-trupila kri, da je vsled tega umrla.

— **Uniforme civilnih funkcionarjev »Rdečega križa«.** Cesar je sistematiziral enotno uniformo za funkcionarje civil-liste avstrijskega Rdečega križa.

— **Odlikovanje.** Jugozapadno armad-no poveljstvo je podelilo za hrabrost pred sovražnikom bronasto hrabrostno svetinjo infanteristu 27. dom. p. Josipu Pogačnik-u, doma iz Zaloš pri Podartu.

— **Nevarno** je obolel na Dunaju po-slanec prelat dr. Scheicher.

— **Iz ruskega ujetništva** so se oglašili našemu uredništvu sledeči Slovenci-vo-jaki, ki so vsi doma s Primorskega: Franc Jakomin iz Štajela št. 9, Ivan Kodrič iz Skrilj, Alojzij Abram iz Šmarji, Ivan Gr-mek iz Tupelč št. 9, Petean Ivan iz Rubij in Henrik Valenčak iz Zapotoka. Njih na-slov je: Vojno pleny, Caričin (Dar-gora), Saratovska gubernija, Rusija (4. smječano-je načelnoje učilišče).

— **Smrt za domovino.** V celovski bol-nišnici je umrl 20 let stari lovec Franc Bratina s Kranjskega.

— **Ekspozitna akademija** na Dunaju bo tudi letos odprta. Vpisovanje bo dne 1., 2., in 3. oktobra. Pouk se prične pa dne 5. oktobra.

— **Sarajevski občinski odbor** se najbrže razpusti. Iz Sarajeva se poroča: K zadnji seji občinskega zastopa je prišlo samo 11 odbornikov, tako da se ni moglo razpravljati o stvareh, za katere je potrebna več-čina. Ker sedanje razmere ovirajo redno delovanje občinskega zastopa, se je načelo vprašanje za razpust mestnega zastopa in imenovanje vladnega komisarja.

— **Dobro je izpadlo.** Graški listi po-ročajo iz Celovca: Pred c. kr. vojnim sodi-ščem se je vršila 24. t. m. razprava proti slugi c. kr. državnih železnic Tomažu Ko-peiniču. Nekoliko vinjen mož je zaklical oddelek ujetih Lahov porogljivo: »Evviva Italia.« Moža so radi veleizdaje zaprli in ga tožili. V razpravi so priče izpričale, da je obtoženec cesarju in državi zvest po-danik in so ga zato oprostili.

— **Vpisovanje na graški univerzi** se je pričelo 23. septembra in traja do 16. oktobra. Ako se bo vsled vojske rok vpisavanja podaljšal kakor se je zgo-dilo lansko leto, se bode pozneje dolo-čilo. Predavanja se prične okoli 20. ok-tobra.

— **Rekvizicija kovin na Ogrskem.** Ogrski uradni list objavlja naredbo o rekviziciji kovin. Počenši s 30. novembrom se morajo oddati državi vsi pri obrtnikih, trgovcih, gostilničarjih, kavarnarjih in pri-vatnih hišah se nahajajoči predmeti iz nik-lja, bakra, brona ali tombaka, zlasti razna posoda, namizni servisi, kuhinjski kotli iz teh kovin. Država bo vse te predmete pre-vzela po natančno določenih cenah. Isto-časno je izdala vlada maksimalni tarif za posodo iz železa, ki bo služila v nadome-stilo oddanih kovinskih predmetov.

— **Kolona dveh milijonov ujetnikov na maršu.** Dandanes že vsakdo ve, kakšna je kolona: vrste s četvorico mož v eni redi. Če bi se postavili naši ujetniki v maršno kolono, vzemimo, da jih je samo dva mili-jona, čeprav vemo, da se je vsled velikih zmag v zadnji dobi njih število znatno povečalo, bi to bila armada 8000 pehotnih stotnij, to je okrog 670 polkov ali približno 170 pehotnih divizij. Če računimo armadni zbor v vojnem stanu s 40.000 vojaki, bi bilo to 50 armadnih zborov. Nemčija jih ima v miru samo 25! Če naj stopi teh 8000 stotnij na cesto, mora biti 480 kilometrov dolga. Ako bi bila kolona opremljena za vojno in imela s seboj vso potrebno prtlja-go, bi komaj zadostovala cesta, ki bi me-rila 900 kilometrov. Če se postaviš pred to kolono, moraš čakati 92 ur, da pride mimo tebe. Da bi moštvo v resnici preho-dilo onih 480 kilometrov, bi potrebovalo 14 dni, da pride zadnji mož na svoj cilj. Vsak dan pa bi morali ujetniki prehoditi po 35 kilometrov, da bi zmagali to pot v 14 dneh. Če bi hodili v pripravljenosti za boj, opremljeni za vojno, z vso prtljago, bi potrebovali mesec dni hode. Če bi se ta kolona vojno pravilno oskrbovala, bi za-bila na dan 4 do 5 tisoč volov ali 12 do 15 tisoč prašičev, oziroma 40 do 50 tisoč telet. Vrhu tega še 30.000 stotov kruha. Če bi se ta kolona razvrstila v vojno črto, bi zavzela pas kakih 3000 kilometrov, jarkov za polno postavo pa bi mogla izko-pati enega dopoldne do 2000 km.

— **Koliko pojé divizija.** »Temps« piše: Sklepni račun je pokazal, da se je dobavilo za neko divizijo na bojišču od 6. avgusta 1914 do 6. avgusta 1915. leta 3.000.781 kg raznega mesa v vrednosti 4.970.956 frankov. Pri tem se je odra-čunalo 20.661 kg, ki so bili neporabni. Zaklato se je 19.555 kosov živine; kože so se prodale za 213. 068 frankov.

— **Danec iznašel novo razstrelilo.** Kodanj, 28. sept. (K. u.) »Sozialdemo-kraten« poroča, da je danski inženir Nilsen, ki je iznašel novo razstrelitno snov — aerolit, pri Jyterupu ustanovil tovarno, kjer za sedaj proizvaja to raz-strelilo po naročilu danske vlade. Ae-rolit se ne odlikuje samo po svojem učinku, marveč tudi s tem, da se more popolnoma brez vsake nevarnosti pre-važati.

— **Vojne zadrege tiska.** Po angleškem dnevniku »Daily Mail« je prinesel prus-ki list »Zeitungsdienst« tele vrstice: Občinstvo se moti, če misli, da časopisi tekom vojske grmadijo zlate zaklade, zakaj njih eksistenca ni odvisna od ne-znatne cene, za katero je časnik na-prodaj, ampak od inseratov. Časnikar-ska obrt gre dandanes pravzaprav ra-kovo pot. Največji angleški list »Times« je danes več kakor za polovico svojega prejšnjega obsega manjši. Pred letom dni je imela posamična številka 20 do 30 strani. In pri tem listu niso odvisni njegovi dohodki od obrtniških insera-tov, ki jih prinašajo drugi listi, ampak polni svoje predale z važnimi modnimi naznanili, ki se dobro plačujejo. Če so pa že »Times« tako skrcili svoj obseg, kaj naj naredijo in počnejo nadalje drugi listi? »Daily Mail« omenja tudi odvisnost listov od sirovin. Papir, bar-va itd. se je jako podražilo. Dopravne razmere so se poslabšale, delavske sile so dražje in slabše. Trgovski svet, pra-vi list koncem svojega razmotrivanja, bi ne smel eksistencije teh središč jav-nega mnenja tako vnevar puščati, saj kdor inserira, ne koristi le samemu se-bi, ampak podpira tudi liste.

Ljubljanske novice.

— **Ij Nova odredba o izdajanju potnih li-stov.** C. kr. policijsko ravnanje v Ljub-ljani opozarja, da bo v bodoče na podlagi obstoječih predpisov izdajalo potne liste za prestop meje ožjega, oziroma širšega vojnega območja, samo v slučajih, v kate-rih doprinese stranka na prepričevalen način dokaz o potrebi in o smotru dotič-nega potovanja. Prosilci za potne liste bodo morali torej doprinesiti veljaven dokaz o smotru potovanja, ker bi se njih pronjo v nasprotnem slučaju kratkoma-lo moralo odkloniti. Isto velja tudi za po-tovanja v ožjem vojnem območju. Nadalje c. kr. policijsko ravnanje še opozarja, da osebam, ki nimajo stalno bivališče v poli-cijskem okolišu, to je v mestni občini Ljubljanski ali v občinah Zg. Šiška, Vič ali moste, ne bo izdajalo potnih listin in da se bo takim prosilcem brezpogojno prošnje odklonilo. — C. kr. policijsko ravnanje-ljstvo v Ljubljani, dne 29. septembra 1915.

— **Ij Odlikovan** je bil s srebrno hrabrost-no svetinjo I. razreda štabni narednik An-ton Toplikar pri 97. pp. Oddelek stroj-nih pušk.

— **Ij V razvedrilo ranjencem.** »Kino Central« v deželnem gledališču prireja skoro vsak teden ob 2. uri popoldne po-eno brezplačno predstavo v Ljubljani se nahajajočim ranjencem.

— **Ij Pozor! Polizvedovalne pole o stanju brezposelnosti** v Ljubljani s podatki za mesec september so zanesljivo vpsolati do 3. oktobra mestnemu magistratu (mestna posredovalnica za delo in stanovanja). Oni obrati, katerim so vpraševalne pole že po-šle, jih dobe brezplačno pri mestnem ma-gistratu.

— **Velik uspeh filma vaše povesti »Vas in mesto«** v kino »Central« v deželnem gledališču. Sijajne scenerije in odlična re-žija filma znane Auerbachove novele je tudi v Ljubljani dosegla popolni uspeh. Kino »Central« v deželnem gledališču s posebno skrbjo ponovno uprizarja klasične predstave. Prednašanje filma »Vas in me-sto« zasluži v tej vrsti častno mesto. Je res pravi užitek gledati to ljubko povest s krasnimi slikami. Zelo lepa je tudi aktuel-na vojna drama »Vojni demon«. Drastične so nove veseloligre.

Primorske novice.

— **Idersko in Mlinsko pri Kobaridu** so Lahi, kakor posnemamo iz nekega pisma, docela izpraznili. Pismo je bilo pisano v Breginju 5. septembra in prišlo v Obloke v treh tednih. V njem sporočati Pepina Uršič in Justina Volarič z Iderskega, da je tamošnje prebivalstvo že tri mesece v Breginju ter da so vsi zdravi. V pismu omenjati še posebej družino Petrica z Iderskega, neko Amalijo z Mlinskega ter družino vojaka Avgušina Uršič pri pe-hotnem polku št. 97. 2.-X. komp., II. voj, vojnopoštna številka 73.

— **Gojenci c. kr. moškega učiteljskega goriškega,** ki nameravajo nadaljevati uk na tem zavodu, naj se zglase — radi potrebnega izvida, na kojega podlagi bode možno staviti glede šolskega leta 1915/16 konkretne predloge — ustno ali pismeno pri ravnateljstvu (V. Bežek, Ljubljana, Marije Terezije cesta 6, II.). Istotako naj se tu prijavijo tisti učenci drugih zavodov, ki bi v slučaju otvorit-ve hoteli vstopiti v pripravnico ali v prvi letnik tega zavoda.

— **Odlikovanje.** Oskrbni oficijal g. Milton Klavžar, goriški deželni urad-nik, je odlikovan z zlatim zaslužnim križ-cem s krono na traku hrabrostne kolajne, ker je reševal vojni material sredi hudega žrnepelskega ognja.

— **Kako so Italijani postopali na Kobari-škem.** Nedavno se je preko Švice vrnilo šest nad 50 let starih mož iz kobarškega okraja, ki so v Waidhofnu ob Ybsu po-vedali na zapisnik to-le: 4. junija so Ita-lijani zasedli naše kraje. Popoldne so po-zvali skupaj vse moške; bilo nas je iz Smasti in Kamnega 66. Odvedli so nas proti Kobaridu. (Ob odhodu iz Smasti smo videli, da so Italijani streljali na ljudi, ki so delali na polju in ustrelili neko žensko in nekega moža.) Na potu so brez povoda ustrelili Ivana Ručno; v Iderskem so nas preiskali, nato pa vsakega desetelega ustre-lili. Na nadaljnjem potu smo srečavali ita-lijske vojaške oddelke, ki so nas suva-li, bili in pljavali na nas. V Kobaridu so nas zaprli; Gregorčiča iz Krna so tako pretepli, da je umrl. Naslednji dan so nas odpeljali v Čedad, potem v Florenco in na-zadnje v Oschieri na Sardiniji, kjer smo se šele smeli svobodno gibati. Tu je umrl Anton Faletič iz Smasti. Po preteku treh tednov so izbrali nas šestero: Štefan Ga-bršček, Anton Faletič, Andrej in Anton Fon, Anton Volarič in Andrej Ivancič ter še štiri druge, ki smo bili vsi stari nad 50 let oziroma pod 18 let, ter nas peljali čez švicarsko mejo, odkoder smo prišli v Av-strijo. Štirje smo morali v bolnišnico v Solnogradu.

— **Samoumor mlade deklce.** V Trstu se je zastrupila 16 let stara Antonija Furla-nova. Bala se je iti v mestno bolnišnico, kamor bi morala iti vsled neke kronične bolezni.

— **Meso v Trstu.** Mesarska zadruga v Trstu je določila naslednje cene za meso: prednji deli z doklado 4 K 64 v, brez do-klade 6 K; zadnji deli z doklado 5 K 36 h, brez doklade 6 K 72 v. Zgodilo se je, da je prebivalstvo ostalo kak dan skoraj po-polnoma brez mesa. Da se izogne tej ne-všečnosti in omogoči zadostno dobavo ži-vine mestni klavnici, je ukrenil cesarski komisar, da se za sedaj v torek, sredo in četrtek tega tedna razdeli mesarjem prvi-krat neka količina mesa, ki ga je pred ča-som nabavila občina in ga dala hraniti v ledenicah Austro-Americane. Cesarski ko-misar si pridržuje, da določi za porabo na-daljnje količine zmrznjenega mesa, če se dotlej ne pomnoži dovoz žive govedi, ozi-roma če bi se dotlej ne mogla dognati po cesarskem komisarju že uvedena pogaja-nja za dovoz danskega mesa. Meso, ki je sedaj daje v prodajo občina in je moralo biti najboljše kakovosti, da se je moglo hraniti v ledenicah, ter se je moralo pla-čati že tedaj po visokih cenah.

Naši junaki.

— **Odlična pohvala slovenskim junakom.**

— **Poročali** smo, da je za čin 87. peš-polka, ki je 9. avgusta pred Dnjestrom prvi predrl rusko postojanko, bilo dne 15. septembra pred zbranim polkom od-likovanih 268 mož: 23 z veliko srebrno hrabrostno svetinjo, 68 z malo srebrno hrabrostno svetinjo, 103 z bronasto hrabrostno svetinjo, 74 s pohvalo zbor-nega poveljstva. G. polkovnik Hofner je govoril o razviti zastavi polka te-le besede: »Vojaki! Zvesti prisegi, ki ste jo prisegli tej zastavi, ste 9. avgusta si-jajno opravičili častno zaupanje, da pr-vi predrete rusko postojanko. Zmaga, ki ste jo izvojevali 9. avgusta, ostane na večne čase častni dan našega polka. Pridobili ste si kot najlepše plačilo svoje zmage občudovanje svojih sorod-nikov, spoštovanje svojih predstojni-kov in veliko število hrabrostnih sve-tinj. Ponosen sem na Vas in srečen, da morem zdaj najhrabrejšim med hrab-rimi pripeti na prsi najlepši častni znak vojaka s tiho molitvijo: Bog, Go-spod vojnih čet, varuj in brani tudi za naprej naš vrlji polk!«

— **Tako se tolaži.**

— **Lovec Jožef Weisseisen** piše svoji se-stri v Ljubljani med drugim:

— **Pišem Ti** v jami, ki sem si jo bil sam izkopal; imam nekoliko slame in tudi stre-he. Pa muh imam cele roje, da se jih ko-

Potrti globoke žalosti naznanja-mo pretužno vest, da je naša pre-dobra stara mati, tota, tašča, gospa

Ivana Lampe

zasebnica

danes ob 1. uri popoldne previdena s tolažili sv. vere mirno v starosti 66. let v Gospodu zaspala.

Pogreb rajne se vrši v sredo ob 4. popol. iz hiše žalosti št. 9 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Jošta.

Št. 27. septembra 1915.

Žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

maj sproti otepan. To je dobro, da nimajo zimske obleke in jih vzame prvi mrz.

Za padlim bratom žalujete čisto po nepotrebnem. Kaj mu je hudega? Tisto kratko truplo leži v Galiciji — duša pa se veseli v večni domovini! Bolj gotovo se je izveličal v vojski, kakor bi se bil, če bi bil živel v civilu. Tudi jaz bi bil lahko vsak dan žalosten, pa se sam tolažim, ker z žalostjo nič ne pridobiš, si le zmerom na zgubi. Res imamo vsi križe in težave; toda misliti moramo, da bo gotovo zopet boljše. Tu gre danes dež, a dobro vem, da bo prej ali slej zopet zasijalo sonce. To velja tudi o življenju — bo že zopet boljše na svetu, saj bo Bog dal!

Naznanjam Ti, da smo imeli lovci dne 4. avgusta sv. obhajilo, sveto mašo in pridigo. Bili smo vsi pri sv. obhajilu, tudi častniki. Kako se mi je zdelo veselo in ljubo, ko smo zopet prisostvovali službi božji. Najbolj me je veselilo, da sem še enkrat videl duhovnika v mašniškem oblačilu. Vse je bilo kratkočasno, samo zvonove sem pogrešal. Misli si, ljuba sestra, deset mesecev ne videti domačega kraja, ne biti v cerkvi, ne slišati zvonov in orgel! Vidiš, pa tudi to se prestane, človek pa ve potem tembolj ceniti dobrote miru in verskega življenja.

Tolaži mam, kolikor najbolj moreš, da ne zbole, česar se najbolj bojim. Mrtvi ne ostanejo več, če še toliko žalujemo za njimi.

Zdaj Te pa prav lepo pozdravim, ostani z Bogom!

Slovenski vojak in rožni venec.

Franc Nerat, ki se v pionirskem oddelku domačega pešpolka bori na severnem bojišču, piše 11. avgusta č. g. župniku Dekortiju na Ljubnem med drugim sledeče:

Naznanjam Vam, da sem sprejel rožni venec, ki ste ga Vi dali mojim staršem. Tudi brat mi je pisal, da ga je sprejel. Za oba Vam najsrčnejša hvala! Ker ga potrebujemo tako kot svoje orožje, zato pa mislim, kar je nas Slovencev, da ni nobeden brez njega. Kadar smo v najhujših vojnih težavah, nam je skoraj nemogoče, ga v rokah držati, a misli imamo pri Njem, ki je nad nami. Včasih bi človek skoro obupal, pa se spomni na Boga in Marijo in lažje prenaša vse težave. Dobro vem in trdno sem prepričan, da sta me varovala pred sovražnikom.

Nahajam se že od 26. vinotoka lanskega leta na severnem bojišču. Približuje se zopet mrzla zima, pa upanje imamo, da bomo do zime gotovi z »moskalom«. Dal Bog!

Sprejme se:

Mesarski pomočnik,
zmožen tudi prekaševanja.

Proda se:

Težak konj, močen voz „dera“, koleselj in aceten aparat

ca 10 luči, — vse v dobrem stanju.

Kupujejo se:

Konji za klanje.

Iv. Marušek, mesar, Glince, (gostilna Amerika) pri Ljubljani. 1977

2 meblirani sobi 2

s kuhinjo se takoj ali s 1. oktobrom iščeta za 4 osebe. Ponudbe na upravo lista pod »STANOVANJE«. 1973

Dobro ohranjen

avtomobil

s 4 sedeži se radi odpotovanja takoj in po nizki ceni proda. Natančneje pove g. Marušek 1975 Novi Vodmat, tral. Jezeršek.

Odda se

meblovana soba

in kuhinja

stranki brez otrok. Vpraša se pri hišniku Nunška ulica št. 17.

Trgovski pomočnik,

vešč železnine se sprejme pod ugodnimi pogoji. Kje pove upravnistvo tega lista pod št. 1972, ako se pošlje znakma za odgovor. 1972

1 steklenica 20 omarjev. Naročila po povzetju.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glincah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba!
Obstoj trdke že čez 50 let.

Vsako množino lepih

1938

suhih gob

se kupi. Ponudbe na Ljubljano, poštni predal 123.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK,

Ljubljana, Mestni trg št. 22.

POSESTVO

obstoječe iz kmečke hiše, hleva, kozolca, kašče, vrta in 4 ora/nega polja, vse v bližini hiše, se pod ugodnimi cenami proda. Ponudbe pod št. 907 na upravo »Slovenca«.

OREHOVA DREVESA

se kupijo v vsaki množini. P. Angel, Ljubljana, Hradečkova vas 46. Žele se ponudbe tudi od trgovcev. Posredovalci dobe dobro provizijo. 1947

Urarski pomočnik

se išče proti dobri plači Vstop takoj ali pozneje. FRANC KEBER, urar v Idriji na Notranjskem. 1932 2

Krojaškega pomočnika

za boljše stalno delo sprejme takoj Ivan Stupica, krojaški mojster, Dob pri Domžalah. 1939

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi
oljnatih portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki
3409 fotografiji 3409

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Sveže češplje in hruške (tepke)

kupuje vsako množino in po najboljših cenah
veležganjarna sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana.

Naznanilo.

Castitim damam in gospodičnam
vljudno naznanjam, da sem otvorila na

Rimski cesti 6 (pritl.)

MODNI SALON za damske klobuke.

V zalogi imam najmodernejše klobuke za predstoječo sezono ter vse k tej stroki spadajoče potrebščine. — Sprejemam tudi vsakovrstna popravila. — Priporočam se cenjenim damam in gospodičnam za obilen obisk.

Rozi Fabčič

modistinja, Ljubljana, Rimska cesta 6. 1902

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v Idriji posreduje pisarnam in trgovinam, ki bi potrebovale

tipkarič

veščih tudi slovenske in nemške stenografije ter imajo nekoliko pisarniške prakse. Več po dogovoru. 1934 3

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZ
ZIJE CESTA 51. 14. NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Ovčjo volno

kupujem po najvišji ceni vse vrste in
1861 vsako množino

Vinko Crnilec, Naklo p. Kranju.

Krabroslav Otmar Vogrič

Iva Vogrič roj. Fon

— poročena. —

Solmin

Zemun

Ljubljana

29. septembra 1915.

1974

1971

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja povodom dolge bolezni in smrti
naše iskrenoljubljene soproge, oziroma matere, gospe

Antonije Kosler roj. Schonta

izrekamo tem potem vsem našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebna hvala pa bodi darovateljem prekrasnih vencev in šopkov
ter vsem onim, ki so spremili nepozabno pokojnico na nje zadnji poti.

V LJUBLJANI, dne 29. septembra 1915.

Žalujoči ostali.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot., rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022.76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.232.66

Kdor namerava skleniti življensko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. Marije Terezije cesta št. 12.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

**Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.**

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilgrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta i nlfanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926